

ZNAKOWANE
PIESZE SZLAKI TURYSTYCZNE
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
– OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO
– PROGRAM NOWEGO UKŁADU

AUTORZY OPRACOWANIA

dr inż. Włodzimierz Łęcki – kierownik zespołu

Bogdan Kucharski

Paweł Mielewczyk

ZLECENIODAWCA

Departament Sportu i Turystyki

Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego

Poznań, czerwiec 2011 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Podstawa i zakres opracowania	4
3. Zarys historii znakowania szlaków turystycznych	4
3.1. Szlaki w Polsce	4
3.2. Szlaki w Wielkopolsce	5
4. Systemy znakowania szlaków pieszych w Polsce	7
5. Szlaki turystyczne w Wielkopolsce	9
5.1. Uwagi ogólne	9
5.2. Szlaki piesze	9
5.3. Szlaki kolarskie	10
5.4. Szlaki konne	10
5.5. Szlaki wodne	10
5.6. Szlaki tematyczne	10
5.7. Ścieżki dydaktyczne	11
6. Znakowane szlaki piesze w Wielkopolsce	11
6.1. Stan według ankiet	11
6.2. Ocena stanu faktycznego	13
7. Funkcja szlaków znakowanych	18
7.1. Funkcja pierwotna	18
7.2. Funkcja współczesna	18
8. Projekt modernizacji sieci znakowanych szlaków pieszych	19
8.1. Założenia ogólne	19
8.2. Szlaki spacerowe	20
8.3. Szlaki na obszarach szczególnie atrakcyjnych turystycznie	41
8.4. Trasy długodystansowe	46
8.5. Realizacja projektu	49
8.6. Popularyzacja szlaków	49
9. Bibliografia	51

1. WSTĘP

Znakowane piesze szlaki turystyczne stanowią jeden z elementów terenowej infrastruktury turystycznej. Pierwsze szlaki znakowane powstały w Wielkopolsce w latach pięćdziesiątych XX w. Na szeroką skalę prowadzono prace znakowania w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych tegoż wieku. Pracami znakowania objęto wówczas zarówno tereny ciekawe, predysponowane do turystyki pieszej jak i obszary przeciętne o znikomych walorach turystycznych. Do roku 1990 powstało ponad 3000 km szlaków znakowanych na terenie obecnego województwa wielkopolskiego. Większość szlaków powstała pod auspicjami PTTK i znakowana była przez działaczy tej organizacji. W dużej części szlaków nie wyposażono w drogowskazy i tablice. Z biegiem lat szlaki nie były na bieżąco konserwowane i odnawiane. Drogowskazy i tablice umieszczone przy części szlaków uległy zniszczeniu.

W wyniku przemian ustrojowych i gospodarczych jakie nastąpiły w kraju po 1990 r. zmieniły się predyspozycje i formy uprawiania turystyki. Otwarcie granic i zniesienie różnorodnych ograniczeń spowodowało dynamiczny rozwój turystyki zagranicznej. Część społeczeństwa preferuje wyjazdy do innych krajów i tam uprawia turystykę. Bardzo rozwinęła się turystyka rowerowa, dla jej potrzeb wyznakowano szlaki rowerowe o innej niż piesze specyfice. Z drugiej strony drastyczne ograniczenie komunikacji publicznej, zarówno krajowej jak i zagranicznej, poważnie utrudniło dojazd i powrót z wycieczek pieszych. Znaczny rozwój budownictwa mieszkaniowego i w pewnych okolicach magazynowo-przemysłowego spowodował przemiany krajobrazu i duże ograniczenie walorów naturalnych części wyznakowanych szlaków.

Te uwarunkowania sprawiły, iż bardzo zmalał ruch turystyczny na znakowanych szlakach pieszych w kraju, w tym również w Wielkopolsce. Utrzymanie szlaków jest kosztowne i przy braku odpowiednio dużego natężenia ruchu turystycznego społecznie nieuzasadnione.

W kontekście przedstawionych wyżej faktów i przemyśleń, w Departamencie Sportu i Turystyki Wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego, podjęto działania na rzecz racjonalizacji i swego rodzaju modernizacji sieci pieszych szlaków znakowanych. Przyjęto założenie ograniczenia liczby i długości szlaków. Postanowiono pozostawić szlaki prowadzące przez tereny o dużych walorach krajoznawczych, przez lasy, łączące miejscowości i miejsca o dogodnej komunikacji publicznej, a także krótkie szlaki okrężne rozpoczynające się w miejscach z możliwością zaparkowania samochodu. Generalnie szlaki te mają służyć jednodniowym wycieczkom o charakterze rekreacyjno-krajoznawczym. Dla bardziej wymagających turystów pieszych przygotowane będą nieznakowane, lub wiodące do tej pory wyznakowanymi szlakami marszruty tras wielodniowych.

Środki na właściwe utrzymanie wytypowanych szlaków oraz promocję tychże szlaków i nieznakowanych marszrut zamierza zabezpieczyć Wielkopolski Urząd Marszałkowski poprzez Departament Sportu i Turystyki.

2. PODSTAWA I ZAKRES OPRACOWANIA

Opracowanie wykonano na zlecenie Departamentu Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.

Celem opracowania jest ocena merytoryczna i techniczna istniejącej sieci znakowanych, pieszych szlaków turystycznych na terenie województwa wielkopolskiego, ocena ich przydatności dla obecnych potrzeb ruchu turystycznego oraz na podstawie przyjętych założeń programowych przedstawienie nowej sieci pieszych szlaków znakowanych.

Ocenę merytoryczną opracowano na podstawie obserwacji natężenia ruchu turystycznego na wybranych szlakach w okolicach Poznania, opinii na ten temat w gremiach turystycznych oraz analizy powstałych zmian w preferencjach turystów i przemianach krajobrazu kulturowego. Oceny stanu technicznego szlaków dokonano na podstawie kontroli losowo wybranych 3 odcinków szlaków pieszych na terenie Wielkopolski. W czasie kontroli oceniano stan i poprawność znaków oraz wyposażenie szlaków w drogowskazy i tablice. Na podstawie literatury przewodnikowej oceniono dostępność do informacji o istnieniu szlaków i ich przebiegu.

Jako materiał pomocniczy do prac analitycznych przedstawiono, przygotowane na podstawie literatury, krótkie informacje dotyczące historii znakowanych szlaków pieszych w kraju i w Wielkopolsce, omówiono obecnie istniejące rodzaje szlaków pieszych i systemy ich znakowania na terenie kraju.

W dalszej części opracowania przedstawiono koncepcję nowego układu szlaków pieszych na terenie województwa w dwóch kategoriach:

- krótkich i średnich długości /6–15 km/ szlaków dla wycieczek jednodniowych,
- dłuższych marszrut częściowo znakowanych /w sieci dotychczas istniejącej/, częściowo nieznakowanych dla wycieczek wielodniowych.

Propozycje te opracowano w formie nadającej się, po ewentualnej dyskusji i akceptacji, do popularyzacji w formie folderu przeznaczonego dla szerokiego kręgu odbiorców.

3. ZARYS HISTORII ZNAKOWANIA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH

3.1. SZLAKI W POLSCE

Początki znakowania szlaków turystycznych zarówno w Europie jak i w Polsce sięgają lat osiemdziesiątych XIX w. W drugiej połowie XIX w. na szerszą skalę zaczęły rozwijać się

„podróże dla przyjemności” – podróże turystyczne. Poza wyjazdami „do wód” – uzdrowisk, na letniska i wypraw krajoznawczych dla odwiedzenia miejsc szczególnie ciekawych (zamków, pałaców, miast) zaczęło się także rozwijać wędrownictwo – wycieczki piesze na terenach górskich. Dla ułatwienia tych wędrówek i zapewnienia bezpieczeństwa zostały wytyczone pierwsze szlaki turystyczne.

W początkowym okresie udostępnianie gór polegało na budowaniu dróg, mostków, a w wyższych partiach ścieżek. W 1874 r. powstała droga do Morskiego Oka, w 1875 r. ścieżka na Czerwone Wierchy w Tatrach. Pierwsze znakowanie szlaków turystycznych realizowano w 1884 r. w Karpatach Wschodnich, w Czarnohorze, gdzie umieszczono 56 drogowskazów, a na szczytach tablice z ich nazwami. W 1887 r. Walery Eliasz-Radzikowski, pod auspicjami Towarzystwa Tatrzańskiego wyznakował pierwszy szlak z Cyrli do Roztoki. W latach następnych, pod koniec XIX w. i na początku XX w. zaczęły powstawać kolejne szlaki zarówno w Tatrach jak i na terenie innych pasm górskich. Łączyło się to często z budową ścieżek, dróg i przepraw nad potokami. Znakowano szlaki początkowo różnymi rodzajami znaków, najczęściej kolorowymi paskami.

Od 1924 r. zaczęto wprowadzać jednolity system znakowania szlaków barwnymi paskami między dwoma białymi. Z czasem przyjęto pięć kolorów szlaków: czerwony, niebieski, żółty, zielony i czarny. Nieco inne systemy znakowania szlaków stosowano w Sudetach, które do 1945 r. znajdowały się na terenie Niemiec. Tam też pierwsze szlaki znakowane powstały pod koniec XIX w., a prace wykonywały niezależnie działające towarzystwa turystyczne. Przy znakowaniu stosowano różne znaki geometryczne, o różnych kolorach. W miarę upływu lat najwcześniej zaczęto stosować system znakowania rombowego. Znak szlaku miał kształt rombu złożonego z dwóch równobocznych trójkątów połączonych podstawami. Wierzchołki trójkątów wskazywały drogę do określonych miejscowości, punktów węzłowych i szczytów. Do lat trzydziestych XX w. wszystkie bardziej uczęszczane górskie trasy turystyczne zostały wyznakowane. Sieć szlaków górskich została zagęszczona w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX w. W latach trzydziestych XX w. podjęto też działania dla ujednoczenia zasad znakowania szlaków, opracowując instrukcję znakowania. W okresie po II wojnie światowej opracowano kilka edycji instrukcji znakowania szlaków, najpierw w ramach PTT, a później PTTK. Ich ostatecznym opracowaniem jest instrukcja z 2007 r. obejmująca zasady znakowania wszystkich znakowanych szlaków turystycznych [4]. O znakowaniu szlaków na terenach nizinnych brak informacji przed 1950 r.

3.2. SZLAKI W WIELKOPOLSCE

Początki działania organizacji turystycznych w Wielkopolsce przypadają na pierwsze lata XX w. Wówczas to powstała niemiecka grupa Stowarzyszenia Karkonoskiego i w 1911 r. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze. Wycieczki po Wielkopolsce organizowały także inne organizacje. Terenem szczególnie uczęszczanym były okolice Puszczykowa, Puszczykówka i Osowej Góry. Jest prawdopodobne, iż po tym czasie wytyczono w lasach w okolicach tych miejscowości trasy spacerowe [15].

W okresie po II wojnie światowej, pierwsze szlaki piesze na terenie obecnego Wielkopolskiego Parku Narodowego [5] wytyczył i wyznakował prof. Jerzy Szulczewski. Było to pięć szlaków, których przebieg w dużej mierze pozostał niezmienny do dzisiaj. Szlaki wyznakowano barwnymi kółkami, każdy innym kolorem: białym, czerwonym, niebieskim, żółtym, zielonym. W 1956 r. szlaki te przeznakowano według jednolitego systemu znakowania szlaków turystycznych przyjętego przez PTTK (barwny pasek między dwoma białymi paskami). Opiekę nad szlakami, utworzonego w 1957 r. Wielkopolskiego Parku Narodowego objął bardzo prężnie działający wówczas oddział PTTK przy zakładach HCP. Szlaki wyposażone zostały w drogowskazy i tablice, były też systematycznie odnawiane. Znakowane szlaki piesze na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego były najprawdopodobniej pierwszymi szlakami znakowanymi na terenach nizinnych w Polsce. Wydany w 1953 r. przez PTTK *Poradnik turysty pieszego* wymienia tylko znakowane szlaki piesze z tego terenu [15]. W strukturach PTTK znakowaniem szlaków turystycznych na nizinach zajmowały się Komisja Turystyki Pieszego Zarządu Głównego, Zarządów Okręgów i Zarządów Oddziałów. W 1952 r. wyznakowano szlak Sieraków – Międzychód. W latach pięćdziesiątych XX w. powstały piesze szlaki znakowane w innych ciekawszych turystycznie częściach Wielkopolski. Były to m.in. szlaki Promno – Pobiedziska (1953 r.), Wągrowiec – Gołańcz (1956 r.), Czerwonak – Owińska (1953 r.) i w okolicach Chodzieży (ok. 1958 r.). W kolejnych latach wyznakowano dalsze szlaki na Pojezierzu Międzychodzko-Sierakowskim, w Puszczy Zielonce, w okolicach Chodzieży. Powstał też wówczas pierwszy znakowany szlak długodystansowy z Czerwonaka przez Puszcę Zielonkę, Skoki, Rogoźno, Wągrowiec, Chodzież, Ujście do Piły.

Szlaki w tym okresie znakowali w dużej części znakarze zrzeszeni w Oddziale Międzyuczelnianym PTTK [9]. W większości były one wyposażone w drogowskazy i tablice, a po zakończeniu prac opracowywane były dokumentacje szlaków danego regionu. Działem znakarzy z Oddziału Międzyuczelnianego PTTK w Poznaniu były szlaki wyznakowane lub odnowione na zlecenia Powiatowych Komitetów Kultury Fizycznej m.in. w powiatach czarnkowskim, trzanieckim, chodzieskim, międzychodzkiem, pleszewskim, leszczyńskim, szamotulskim, konińskim i w Puszczy Zielonce. Oddział Międzyuczelniany PTTK znakował też szlaki na Ziemi Lubuskiej i na Pomorzu Zachodnim (m.in. na wyspie Wolin, w okolicach Szczecina i w Drawieńskim Parku Narodowym). W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych wyznakowane zostały szlaki prawie we wszystkich powiatach ówczesnego województwa poznańskiego. Prace znakarskie prowadziły obok Oddziału Międzyuczelnianego miejscowe oddziały PTTK. Na szczeblu centralnym i wojewódzkim organizowane były kursy znakarskie.

Nie wszystkie jednak szlaki prowadzone były w racjonalny sposób. Niektóre z nich, na stosunkowo długich odcinkach, prowadziły szosami i monotonnymi drogami polnymi. Poszczególne odcinki między punktami etapowymi (o dogodnej komunikacji PKP i PKS) były zbyt długie.

W 1995 r. staraniem Wydziału Kultury Fizycznej i Turystyki ówczesnego Urzędu Wojewódzkiego Województwa Poznańskiego na terenie wschodniej i centralnej części Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego (zachodnia była wówczas w województwie gorzowskim) ustawiono zamiast tradycyjnych drogowskazów granitowe

słupki (15x15x200 cm) z podanymi w górnej części odległościami do kolejnych punktów etapowych szlaku. Granitowe słupki z kilometrami szlaków w 1999 r. postawiono również na szlakach Puszczy Zielonki.

Większość szlaków pozbawiona jednak była drogowskazów i tablic. Jakość przechodziła

w ilość. W końcu lat siedemdziesiątych XX w. łączna długość znakowanych szlaków pieszych w Wielkopolsce przekroczyła 3000 km. Malowane były nowe szlaki, a wiele dawniej wyznakowanych nie było odnawianych. W latach dziewięćdziesiątych nastąpił poważny regres w stanie znakowanych szlaków pieszych. Nie powstały nowe szlaki, co było ze wszech miar słuszne, gdyż już istniejąca sieć była zbyt gęsta, nie odnawiano jednak szlaków już istniejących. W pewnym uproszczeniu można stwierdzić, że pewna część szlaków „zniknęła”. Szlaki wykorzystywane są w stosunkowo małym stopniu, najczęściej w czasie organizowanych przez oddziały PTTK lokalnych imprez turystycznych.

4. SYSTEMY ZNAKOWANIA SZLAKÓW PIESZYCH W POLSCE

Po początkowym okresie tyczenia szlaków pieszych, kiedy to w poszczególnych regionach stosowano różne systemy znakowania, od 1924 r. przyjęto w Polsce dla szlaków górskich jednolity system znaków w postaci pasków: dwóch zewnętrznych białych i kolorowego pośrodku. System ten po 1950 r. przyjęty został również do znakowania nizinnych szlaków pieszych. Po kilku niewielkich zmianach i poprawkach system ten jest powszechnie stosowany w Polsce zarówno do znakowania szlaków nizinnych jak i górskich. Przedstawiony został w wydanej w 2007 r. przez Zarząd Główny PTTK *Instrukcji znakowania szlaków turystycznych* [4]. Według tej instrukcji szlaki piesze powinny prowadzić istniejącymi ścieżkami i drogami o nieutwardzonej nawierzchni, a gdy zachodzi konieczność zachowania ciągłości szlaku, odcinek po drodze utwardzonej winien być jak najkrótszy. Szlak powinien zaczynać i kończyć się przy przystankach komunikacji zbiorowej, w punktach węzłowych szlaków, przy obiektach turystycznych, lub w innych łatwo dostępnych miejscach koncentracji ruchu turystycznego. Należy unikać równoległego przebiegu szlaku tego samego koloru w niewielkiej od siebie odległości.

Wyróżnia się dwie grupy symboli stosowanych do oznakowania szlaków:

- a) znaki określające przebieg szlaku,
- b) znaki informacyjne i ostrzegawcze.

Znaki na szlakach pieszych są wykonywane na białym tle wyłącznie w kolorach: czerwonym, niebieskim, zielonym, żółtym i czarnym.

Znaki określające przebieg szlaku pieszego to:

- a) znak podstawowy, prostokątny o wymiarach 90x150 mm, składający się z trzech poziomych pasków, przy czym paski zewnętrzne są koloru białego, a pasek środkowy w kolorze szlaku,
- b) znak początku i końca szlaku, w kształcie koła o średnicy 100 mm w kolorze białym, w środku którego znajduje się koło o średnicy 40 mm w kolorze szlaku,

- c) zmiany kierunku szlaku sygnalizuje:
- znak skrętu o wymiarach 90x150 mm, składający się z trzech pasków, gdzie zewnętrzne są w kolorze białym, a środkowy w kolorze szlaku i występuje z załamaniem pod kątem 90° lub 135°,
  - strzałka o wymiarach 90x140 lub 90x176 mm z białym tłem i nałożoną strzałką w kolorze szlaku
- d) w terenach trudnych orientacyjnie lub celem zwrócenia uwagi turysty na nagłą zmianę kierunku przebiegu szlaku można stosować wykrzyknik w kolorze białym, umieszczonym nad znakiem podstawowym.

Na szlakach stosuje się także elementy informacyjne, do których należą:

- a) tablice ze schematyczną siecią szlaków o wymiarach 500x700 mm,
- b) drogowskazy szlaku o wymiarach 150x450 mm z oznaczeniem koloru na strzałce /grocie/ drogowskazu.

Znak szlaku ma za zadanie wskazać turyście właściwy kierunek wędrówki. Szlak winien być tak wyznakowany, aby umożliwił wędrowanie w obu kierunkach. Znaki powinny być umieszczone prostopadle lub skośnie do osi drogi, ścieżki, powinny być umieszczane w widocznych miejscach. Znak początku/końca/ jest pierwszym i ostatnim znakiem szlaku. Umieszcza się go bezpośrednio przed pierwszym i za ostatnim znakiem podstawowym. Na szlakach pieszych, na odcinkach szlaku bez skrzyżowań i rozwidleń, znaki można umieszczać w odległości nie większej niż 200 m jeden od drugiego. Przejście szlaku przez skrzyżowanie i rozwidlenia dróg powinno być tak oznakowane, aby znaki były widoczne dla obu kierunków wędrowania. Znak skrętu i strzałka mogą być stosowane zamiennie w zależności od sytuacji i możliwości ich umieszczania w terenie. Zaleca się, aby znak skrętu był umieszczony na obiekcie znajdującym się przed ścieżką (drogą), w którą skręcamy, a strzałka była umieszczona na obiekcie znajdującym się za ścieżką (drogą), w którą skręcamy. Znaki różnych rodzajów szlaków prowadzące wspólnie należy blokować, o ile ich kształt na to pozwala. W przeciwnym przypadku należy zawsze umieszczać je na tych samych obiektach. Na wspólnym odcinku przebiegu dwóch i więcej szlaków znaki należy zblokować tak, aby paski koloru szlaku były oddzielone pojedynczymi paskami białymi.

Znaki mogą być malowane farbami wodoodpornymi lub umieszczane w postaci gotowych elementów wykonanych z różnych materiałów i mocowane trwale w zależności od podłoża. W każdym przypadku ich kolory, wielkość i kształty muszą odpowiadać wymaganiom instrukcji i mieć estetyczny wygląd. Znaki nie mogą być zasłonięte przez: chwasty, krzaki, gałęzie drzew itp. Przeszkody te muszą być usunięte w czasie znakowania szlaku oraz jego bieżącej kontroli. Planowane odnowienie szlaku powinno odbywać się co cztery lata, a w przypadku dobrego stanu rzadziej. Na wspólnym odcinku przebiegu kilku szlaków należy odnowić znaki wszystkich szlaków.

Dla wytyczonych i wyznakowanych szlaków należy opracować dokumentację. Dokumentacja taka winna obejmować:

- opis szlaku wraz z jego kilometrażem /z dokładnością do 0,1 km/,
- wykaz drogowskazów i tablic /treść, dokładna lokalizacja/,
- informację o znakowaniu, przeglądach i konserwacji szlaku /wykonawcy, data, materiał użyty do prac/.

Dokumentacja winna znajdować się w jednostce sprawującej opiekę nad szlakiem.

5. SZLAKI TURYSTYCZNE W WIELKOPOLSCE

5.1. UWAGI OGÓLNE

W województwie wielkopolskim, podobnie jak na terenie kraju, istnieją następujące rodzaje znakowanych szlaków turystycznych:

- piesze
- kolarskie
- konne
- wodne
- tematyczne
- ścieżki dydaktyczne.

Szlaki piesze istnieją od połowy XX w., pozostałe rodzaje powstały w większości między 1990 i 2010 r. Wyznakowane zostały przez różne podmioty: PTTK, Urząd Marszałkowski, starostwa powiatowe, urzędy gmin, stowarzyszenia lokalne. Ponieważ kwestia znakowania nie jest jednoznacznie ujęta w przepisach prawnych, praktycznie poza pewnymi przypadkami (obszary chronione przyrody, tereny prywatne) nie jest wymagane specjalne pozwolenie na znakowanie szlaku. Brak jest też koordynacji przebiegu szlaków. Stąd na niektórych obszarach istnieje „chaos szlakowy”. Tak jest m.in. na terenie Puszczy Zielonki i na Pojezierzu Międzychodzko-Sierakowskim. Szczególnie dotyczy to szlaków kolarskich, gdzie nakładają się trasy wyznakowane przez Urząd Marszałkowski, starostwo powiatowe, gminy i stowarzyszenia lokalne.

5.2. SZLAKI PIESZE

Sprawy znakowanych szlaków pieszych zostały szerzej przedstawione w p. 3. – historia, p. 4 systemy i podstawy prawne znakowania oraz w p. 6. – stan aktualny. Zdecydowana większość szlaków pieszych wyznakowana została przez oddziały PTTK w latach ok. 1955–1975. Prace znakowania finansowane były przez terenowe jednostki administracji państwowej, a od 1990 r. samorządowej. Po 1990 r. nastąpił wyraźny regres zarówno w utrzymaniu szlaków (konserwacja, uzupełnienia drogowskazów i tablic) jaki i we frekwencji turystów korzystających z tychże szlaków. Teoretyczna długość znakowanych szlaków pieszych w dniu 31 XII 2010 r. wynosiła 3920 km /vide załącznik nr 1/.

5.3. SZLAKI KOLARSKIE

Pierwszy znakowany szlak kolarski wytyczono w 1993 r. z Poznania (Jez. Maltańskie) przez Uzarzewo, Pobiedziska, Dziekanowice do Gniezna. Na przełomie XX w. i XXI w. z inicjatywy Departamentu Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego powstała sieć znakowanych szlaków rowerowych prowadzących wzdłuż i wszerz województwa. Równolegle wydane zostały atlasy w skali 1:75 000 prezentujące dokładnie przebiegi tras. Łącznie jest to 10 tras. W 1994 r. PTTK wyznakowało m.in. zachodnim i północnym skrajem województwa transeuropejską trasę rowerową biegnącą z Europy Zachodniej (Bologne nad kanałem La Manche) do Rosji (Petersburg). Liczne szlaki rowerowe wyznakowane zostały z inicjatywy władz powiatowych i gminnych w różnych częściach Wielkopolski. Łączna długość znakowanych szlaków rowerowych na terenie województwa wynosi ok. 2000 km.

5.4. SZLAKI KONNE

Szlaki konne powstały w końcu lat dziewięćdziesiątych XX w. i na początku XXI w. Są to częściowo szlaki znakowane, w większości nieznakowane. Pierwszym był Wilczy Szlak wiodący z Puszczy Zielonki do Puszczy Noteckiej w rejon Sierakowa. Długość tych szlaków wynosi ok. 700 km.

5.5. SZLAKI WODNE

W latach sześćdziesiątych propagowano nieznakowany wodny „szlak konwaliowy” wiodący przez Jeziora Przemęckie. W 2004 r. opracowano i rozpropagowano dwa szlaki okrężne: Mała Pętla Wielkopolski (Poznań – Warta, Sieraków, Skwierzyna – Obra, Trzciel, Zbąszyń, Obra, Mosina – Warta, Poznań); Wielka Pętla Wielkopolski (Poznań – Warta, Sieraków, Skwierzyna, Santok – Noteć, Ujście, Pakość, Kruszwica – Gopło, Ślesin – Warta, Konin, Śrem – Poznań). Bardzo popularną trasą wodną jest rzeka Gwda w północnej Wielkopolsce. Łączna długość szlaków wodnych wynosi ok. 700 km.

5.6. SZLAKI TEMATYCZNE

Są to szlaki przeznaczone dla różnych rodzajów turystyki (pieszej, kolarskiej, motorowej) łączące miejscowości o wspólnej tematyce historycznej, architektonicznej, przyrodniczej. Niektóre są znakowane specjalnymi znakami symbolicznymi, niektóre są nieznakowane [13,15].

W Wielkopolsce położone są następujące szlaki tematyczne:

- Międzynarodowy Szlak Pielgrzymi św. Jakuba
(Mogilno, Gniezno, Imiołki, Murowana Goślina, Poznań, Głuszyna, Rogalinek, Lubiń, Osieczna, Świąćciechowa, Głogów)
- Szlak Cysterski
(Obra, Wielen, Przemęt, Owińska, Wągrowiec, Łekno, Łąd)

– Szlak Romański
(Poznań, Lednica, Giecz, Konin, Stare Miasto)

– Szlak Piastowski

Najpopularniejsza trasa wycieczek autokarowych i samochodowych, nieznakowana (Poznań, Lednica, Gniezno, Trzemeszno, Mogilno, Kruszwica).

5.7. ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNE

Ścieżki dydaktyczne powstały w ostatnich latach. Od ok. 1995 r., w głównej mierze na terenach leśnych z inspiracji nadleśnictw, Wielkopolskiego Zespołu Parków Krajobrazowych i Wielkopolskiego Parku Narodowego, znakowane są różnego rodzaju piktogramami, najczęściej elementem przyrodniczym (liść, owoc, zwierzę) na kwadratowym (o boku ok. 15 cm) białym tle. Ich długość jest bardzo różna, od 2 do 20 km, najczęściej 3–7 km. Z reguły ścieżki posiadają bogate wyposażenie: tablice przystankowe (informujące o przyrodzie w dawnym miejscu), parkingi, ławki, w niektórych przypadkach sale dydaktyczne i wypożyczalnie rowerów. Na terenie województwa jest ok. 70 ścieżek dydaktycznych o ich łączna długość wynosi ok. 350 km.

6. ZNAKOWANE SZLAKI PIESZE W WIELKOPOLSCE

6.1. STAN WEDŁUG ANKIET

Dla w miarę pełnej orientacji o przebiegu i stanie znakowanych szlaków pieszych na terenie województwa Departament Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w styczniu 2011 r. rozesała ankiety z prośbą o podanie informacji o przebiegu i stanie szlaków /załącznik nr 2/.

Ankiety wysłano do położonych w województwie (w nawiasie liczba wysłanych ankiet):

- starostw powiatowych (31)
- urzędów gmin, miast, miast i gmin (226)
- Dyrekcji Regionalnych Lasów Państwowych (RDLP) w Pile i Poznaniu (2)
- nadleśnictw (41)
- Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego (ZPKWW) (1)
- Wielkopolskiego Parku Narodowego (1)
- Wielkopolskiej Korporacji Oddziałów PTTK (1)
- oddziałów PTTK (29)

Łącznie wysłano 332 ankiety. W terminie do miesiąca (do końca lutego br) odpowiedzi udzieliło 96 podmiotów, co stanowi 30% (dokładnie 28,9%) adresatów.

W rozbiciu na poszczególne grupy odpowiedzi udzieliło:

- 16 starostw (52%)
- 39 urzędów gmin, miast, gmin i miast (17%)
- 23 nadleśnictwa (56%)

- 2 RDLP (100%)
- 1 ZPKWW (100%)
- 1 WPN (100%)
- 1 Wielkopolska Korporacja Oddziałów PTTK (100%)
- 13 Oddziałów PTTK (45%).

Najmniej uzyskano odpowiedzi z urzędów gmin, miast i miast i gmin – 17,3 %. Jest to w pewnym stopniu zrozumiałe gdyż w dużej części gmin i miast znakowanych szlaków pieszych nie ma, stąd i zainteresowanie tą sprawą jest znikome. Najwięcej (pomijając ZPKWP, RDLP i WPN) 65% odpowiedzi udzieliły oddziały PTTK.

Uzyskane odpowiedzi poddane zostały analizie, która pozwoliła na sprecyzowanie następujących wniosków:

1. Zgodnie z założeniem wstępnym te same szlaki oceniane były przez 4 i więcej respondentów: gminę, nadleśnictwo, dyrekcję lasów, zarząd parków krajobrazowych, WPN i oddziały PTTK.
2. Najpełniejsze informacje uzyskano od oddziałów PTTK i nadleśnictw. Nadleśnictwa i RDLP przesłały również obszerne informacje o leśnych ścieżkach dydaktycznych.
3. Stosunkowo skromne były informacje dotyczące stopnia wykorzystania szlaku i stanu oznakowania w terenie. Najwięcej informacji w tym zakresie uzyskano od oddziałów PTTK i starostw powiatowych.
4. W ponad połowie ankiet otrzymanych z oddziałów PTTK (7 ankiet) określono stopień wykorzystania szlaków jako duży. Z dodatkowo przeprowadzonych rozmów telefonicznych z członkami zarządów Oddziałów wynika, że określenie to jest efektem wykorzystania szlaków znakowanych w czasie organizowanych parę razy w roku rajdów i zlotów, kiedy to jednorazowo przemierza szlak kilkanaście osób.
5. Podobnie stosunkowo więcej informacji było zawartych w ankietach otrzymanych z oddziałów PTTK dotyczących stanu oznakowania. Na ogół zły stan znaków, brak drogowskazów i tablic tłumaczono brakiem środków na bieżącą konserwację szlaków.
6. Jako zarządca szlaków w większości przypadków podawany jest PTTK – ogólnie jako PTTK lub konkretny oddział z danego terenu. W kilku przypadkach jako zarządca szlaków podawane są władze samorządowe: powiat gnieźnieński, gminy: Szamocin, Siedlec, Wolsztyn, inne podmioty: Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego, Związek Międzygminny „Puszcza Zielonka” (w Murowanej Goślinie).
7. W wielu ankietach (samorządowych, nadleśnictw, RDLP i ZPKWW) obok znakowanych szlaków pieszych podano informacje o leśnych ścieżkach dydaktycznych (p. 2) oraz różnego rodzaju szlakach lokalnych zarówno znakowanych wg różnych systemów jak i nieznakowanych.
8. Oceniając ogólnie podane w ankietach przebiegi znakowanych szlaków pieszych są zgodne z wykazem szlaków opracowanych przez Wielkopolską Korporację Oddziałów PTTK przedstawionych w załączniku nr 1.
9. Stan szlaków oceniono w zaledwie w 26 % ankiet. Z tej oceny wynika iż 80 % szlaków jest w złym stanie. Liczba ok. 80 % podana jest w zaokrągleniu gdyż nie wszystkie oceny były jednoznacznie.

6.2. OCENA STANU FAKTYCZNEGO

Dla oceny stanu technicznego szlaków przeprowadzono kontrolę wybranych losowo odcinków szlaków na terenie całego województwa wielkopolskiego. Kontrola objęła 54 odcinki szlaków. Długość kontrolowanych odcinków wynosiła od 2 do 22 km. Łączna długość wszystkich odcinków mierzyła 329 km. Ujmując procentowo, kontrolą objęto 15 % istniejących odcinków szlaków w umownym podziale na odcinki jednodniowe (długości 5–20 km) i około 8 % całej długości sieci szlaków znakowanych. Zarówno liczba kontrolowanych odcinków jak i ich długość oraz rozmieszczenie w terenie są miarodajne dla oceny globalnej stanu znakowanych szlaków pieszych na terenie województwa.

Wyniki kontroli zapisywano na specjalnych kartach kontroli „KKS” (karta kontroli szlaków). Komplet wypełnionych kart „KKS” znajduje się u autorów opracowania. Na s. 15 podano przykładową, wypełnioną kartę „KKS”. Zbiorcze zestawienie wyników kontroli podano w tabeli 2 na s. 16.

Kontrolę przeprowadzono w okresie od 14 kwietnia do 23 czerwca 2011 r. W ocenie ogólnej stan szlaków na terenie województwa w II kwartale 2011 r. przedstawiono w tabeli 1 na s. 14.

Tabela 1

OGÓLNA OCENA STANU PIESZYCH SZLAKÓW ZNAKOWANYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Stan szlaków	Liczba kontrolowanych odcinków	% całości kontrolowanych odcinków
1. Bardzo dobry /znaki czytelne, prawidłowo rozmieszczone/	0	0
2. Dobry /znaki czytelne, braki znaków do 10 %/	12	22
3. Dostateczny /znaki stare, braki ponad 10%, trudności w orientacji/	13	24
4. Zły /stare znaki, duże braki znaków, częste przypadki możliwości błędzenia/	19	35
5. Nieczytelny /szlak praktycznie nie istnieje, sporadycznie widoczne stare znaki/	10	19
Ogółem	54	100%

KARTA KONTROLI SZLAKU		KKS	Nr karty 1.1.
Szlak: <i>żółty</i>		Nr:	A
Powiat: <i>żółtowski</i>	Gmina: <i>Jasbrowie</i>		
Nadleśn.: <i>Jasbrowie</i>	Park kraj.: <i>—</i> nar.: <i>—</i>		
Opiekun szlaku: <i>O. Żółtowski PTTK 2</i>			
Rok znak.: <i>~ 1970</i>		Rok ostatn. odnow.: <i>1998</i>	
Kontrolowany odcinek: ..... <i>Husza - wiod. Głoda - Jasbrowie</i>			B
Stan znaków: ~~1-bdb; 2-db; 3-dst; 4-zły; 5-nieczyt.~~			
Drogowskazy: są: ~~stan-db, zły~~ ; brak			
Tablice: są: ~~stan-db, zły~~ ; brak			
Symptomy uczęszczania: ~~liczne, nikt, brak~~ ; niemoż. do określenia			
Uwagi: ..... <i>szlak prowadzi w kierunku wschodnim</i> <i>drogami leśnymi i sasa.</i> <i>szlak ciekawy krajobrazem,</i> <i>wiedzieć walc Głoda</i>			
Kontroli dokonał: <i>K. Głoda</i>	Data kontr.: <i>7 V 11</i>	Podpis <i>K. Głoda</i>	C

Przykładowa karta kontroli szlaku.

Tabela 2

ZESTAWIENIE WYNIKÓW KONTROLI SZLAKÓW

Lp	Szlak	Kolor	Dług. odc. kontr.	Stan znaków					drog. i tabl.	
				bd	db	dst	zły	nc	są	brak
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A	Północna Wielkopolska									
1.1	Ptusza - Jastrowie	ż	7				x			x
1.2	Święta - Złotów	c	5					x		x
1.3	Kujan - Zakrzewo	ż	6				x			x
1.4	Gontyniec - Chodzież	ż	3				x			x
1.5	Chodzież - Gontyniec	c	7				x			x
1.6	Szamocin - Atanazyń	s	4					x		x
1.7	Próchnowo - Ofelia	c	3					x		x
1.8	Kobylec - Jez. Kobylecki	c	3					x		x
B	Puszcza Zielonka i okolice Gniezna									
2.1	Jez. Maciejak - Skoki	c	2		x					x
2.2	Łopuchowo - Głębozec	z	6		x					x
2.3	Roźnowo - Oborniki	z	4		x					x
2.4	Fałkowo - Lednogóra	c	3					x		x
2.5	Pawłowo - Czerniejewo	ż	6					x		x
2.6	Miaty - Trzemeszno	c	5					x		x
2.7	Skorzęcin - Piłka	s	4				x			x
2.8	Skorzęcin - Piłka	z	8				x			x
2.9	Jankowo Dln. st. kol. - Jankowo Dln. wieś	z	4				x			x
2.10	Kobylnica - Dziewicza Góra	ż	10		x					x
2.11	Łopuchowo - Tuczno	z	18		x					x
2.12	Promno - Tuczno	z	9		x					x
2.13	Sława Wielkopolska - Głębozec	n	9		x					x
2.14	Łopuchowo - Białężyn	z	11		x					x
2.15	Owińska - Owińska	s	3		x					x
2.16	Poznań: Gołęcin - Krzyżownicy	z	13		x					x
2.17	Poznań os. Sobieskiego - Góra Moraska - Morasko	ż	11			x				x
C	Wielkopolski Park Narodowy i okolice									
3.1	Puszczykówko - Jeziory	c	7			x				x
3.2	Szreniawa - Morena Szreniawska	z	3			x				x
3.3	Wielkie Jeziory - Zaniemyśl	c	5				x			x
3.4	Rogalinek - Rogalin	c	3					x		x
3.5	Szreniawa - Wzgórze 125	z	2					x		x
D	Południowa Wielkopolska									
4.1	Żerków - Śmielów	z	4				x			x
4.2	Dobrzyca - Sobótka	ż	5		x				x	
4.3	Gołuchów - Żerków	c	5		x					x
4.4	Górsko - Boszkowice	n	4			x			x	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
E	Zachodnia Wielkopolska									
5.1	Łęczeczki - Chrzypsko Wielkie	z	4				x			x
5.2	Gorzyń - Gorzyń	s	4			x				x
5.3	Lewice - Kamionna	c	6				x			x
5.4	Prusim - jar k. Chalina	ż	5				x			x
5.5	Kolno Młyn - Międzychód	n	5				x			x
5.6	Lewice - Krzyżkówko	c	5					x		x
5.7	Góra - Ławica	n	6				x		x	
5.8	Sieraków - Rezerwat "Buki"	c	3				x		x	
5.9	Kaszczor - Górsko	n	11			x			x	
5.10	Świętno - Karpicko	ż	22			x			x	
5.11	Wilcze - Kaszczor	n	18			x				x
5.12	Olejnica - Błotnica	s	10			x			x	
D	Okolice Konina									
6.1	Żychlin - Złota Góra	n	5				x			x
6.2	Złota Góra - Brzeźno	ż	3				x			x
6.3	Władimirów - Bieniszew	z	3				x			x
E	Wzgórza Ostrzeszowskie									
7.1	Kobyła Góra - Marcinki	n	3			x				x
7.2	Mostki - Kobyła Góra	s	3			x				x
7.3	Olszyna - Kobyła Góra	z	5			x				x
7.4	Mostki	c	1			x				x
7.5	Kobyła Góra - Kobyła Góra	ż	5				x			x
Σ	Odcinków: 54		329	0	12	13	19	10	7	47

Na liczbę kontrolowanych odcinków ocenionych na stan dobry miały znaczący wpływ kontrole szlaków na terenie Puszczy Zielonki. Szlaki te będące pod opieką Związku Międzygminnego „Puszcza Zielonka” od paru lat są na bieżąco odnawiane i konserwowane.

Na większości szlaków brak jest drogowskazów. Przy żadnym odcinku nie stwierdzono tablic. Również nigdzie nie stwierdzono zwykłych drogowskazów (tj. drewnianych strzałek na słupkach). Zaznaczone istnienie drogowskazów dotyczy granitowych słupków umieszczonych w połowie lat dziewięćdziesiątych na terenie Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego i Puszczy Zielonki.

W większości kontrolowanych odcinków /54%/ stan szlaków był zły i nieczytelny. Praktycznie uniemożliwiało to korzystanie z tych szlaków. Stan kolejnych 24% szlaków był dostateczny. Niecałe ¼ szlaków jest w stanie umożliwiającym swobodne z nich korzystanie.

7. FUNKCJA SZLAKÓW ZNAKOWANYCH

7.1. FUNKCJA PIERWOTNA

Jak przedstawiono w p.3 pierwsze znakowane szlaki turystyczne powstały na terenach górskich. Ich celem było wskazywanie przede wszystkim bezpiecznej drogi do celu, a także drogi ciekawej pod względem krajoznawczym. Na terenach górskich, nawet posiadając dobrą mapę, na niektórych odcinkach trudno jest wybrać bezpieczny i ciekawy odcinek drogi, stąd wyznakowanie szlaku ma bardzo duże znaczenie.

W przypadku szlaków nizinnych pierwszorzędną rolę odgrywał element krajoznawczy – prowadzenie szlaku trasą atrakcyjną krajoznawczo, przy obiektach krajoznawczych. Miało to znaczenie szczególnie gdy brakowało dokładnych, rzetelnych map i dobrych przewodników.

7.2. FUNKCJA WSPÓŁCZESNA

W odniesieniu do szlaków górskich funkcje szlaków nie uległy zmianie. Nadal są to bezpieczeństwo i atrakcyjność drogi w trudnym do orientacji terenie.

Zmieniła się funkcja szlaków nizinnych. Przy powszechnym dostępie do dobrych map zmalała rola doboru optymalnej trasy. Obecnie turysta może ją wybrać indywidualnie, dostosowując do zainteresowań i predyspozycji fizycznych. Jednak na niektórych obszarach m.in. rezerwatów i parków narodowych konieczne jest kierowanie ruchu turystycznego ściśle określonymi drogami. W takich przypadkach znakowanie szlaków jest nieodzowne. Również dla wielu osób rzadziej odbywających wędrowki piesze, posiadających mniejsze umiejętności w posługiwaniu się mapą i kompasem, wskazywanie ciekawych tras wycieczek przez ich wyznakowanie ma znaczenie.

Dla popularnego, podmiejskiego, rekreacyjnego ruchu turystycznego służą trasy spacerowe. Już samo wskazanie trasy jest jej pierwszym celem. Drugim jest prowadzenie turysty w terenie bez obawy o zabłądzenie.

8. PROJEKT MODERNIZACJI SIECI ZNAKOWANYCH SZLAKÓW PIESZYCH

8.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Oceniając globalnie, istniejącą sieć znakowanych szlaków pieszych w Wielkopolsce, nie spełnia swoich celów. Szlaki powstały ponad pięćdziesiąt lat temu, układ szlaków jest w większości w złym stanie, a szlaki w części prowadzone są terenami nieciekawymi krajoznawczo. Stąd i ruch turystyczny na nich jest obecnie znikomy.

Mając to na uwadze oraz uwzględniając koszty ekonomiczne utrzymania tak dużej liczby szlaków, a także zmienione preferencje społeczne, opracowano niżej przedstawiony projekt nowego układu – nowej sieci szlaków znakowanych.

Nowy układ jest dostosowany do lokalnego, rekreacyjnego ruchu turystycznego, odbywającego się w głównej mierze w dni wolne od pracy. Przy wyborze nowych tras kierowano się następującymi kryteriami:

1. Radykalnego zmniejszenia liczby i długości szlaków. Nowy układ stwarza możliwość finansową utrzymania szlaków w pełnej sprawności technicznej. Oznacza to, że po modernizacji szlaki będą na bieżąco konserwowane i zaopatrywane w drogowskazy. Opublikowane będą też wydawnictwa informujące i popularyzujące wyznakowane szlaki. Działania te przyczynią się do ożywienia ruchu turystycznego na szlakach.
2. Wobec ograniczenia połączeń komunikacji publicznej i dużego zwiększenia liczby posiadaczy prywatnych samochodów przyjęto dwa rozwiązania dojazdu do punktów:
  - zaprojektowano szlaki okrężne, rozpoczynające i kończące się w miejscach z możliwością zaparkowania samochodu /przy założeniu dojazdu do szlaku prywatnym samochodem/, a także w wielu przypadkach o dogodnej komunikacji publicznej;
  - przy szlakach liniowych punkty początkowy i końcowy trasy lokalizowano w miejscach o dogodnej komunikacji publicznej.
3. Szlaki prowadzono na obszarach bardzo ciekawych pod względem krajobrazowym: wśród lasów, wzgórz, nad jeziorami i rzekami. Odcinek dojścia od parkingu lub przystanku komunikacji publicznej wiodące terenami zabudowanymi ograniczono do niezbędnego minimum.
4. W ujęciu globalnym szlaki starano się prowadzić przez tereny najbardziej charakterystyczne i wyróżniające się w danym regionie wielkopolskim.

5. Nowe szlaki tak zaprojektowano, aby nie naruszać istniejącej teoretycznie sieci szlaków. Umożliwia to ich ewentualne odtworzenie i otrzymanie ze środków instytucji lokalnych: samorządów powiatowych, gminnych, oddziałów PTTK czy różnych organizacji. Wytypowane szlaki spacerowe wkomponowane zostały w sieć istniejących szlaków. W kilku przypadkach przewidziano wyznakowanie dodatkowych, krótkich szlaków łącznikowych.
6. Na trzech obszarach szczególnie predysponowanych do turystyki pieszej, gdzie ruch na szlakach jest większy, przewidziano objęcie programem modernizacji istniejącą całą sieć szlaków, na jednym z tych obszarów, pomijając peryferyjne odcinki.

Są to tereny:

- a) Wielkopolskiego Parku Narodowego
- b) Puszczy Zielonki
- c) Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego.

Dwa pierwsze obszary posiadają dogodną komunikację publiczną z Poznaniem, trzeci stanowi duże skupisko ośrodków wczasowych i bazy turystycznej.

7. Istnienie obecnej dobrej jakości map. Po 1990 r. zaczęły ukazywać się różnego rodzaju mapy przydatne do uprawiania turystyki. Zniesienie cenzury uwolniło nowo wydawane mapy od niedomówień i błędów. Dla Wielkopolski mapy gmin, powiatów i określonych obszarów turystycznych. Mapy publikowane są w różnych skalach od 1:40 000 do 1:100 000 i mniejszych. Cennym wydawnictwem przydatnym dla osób uprawiających turystykę pieszą jest atlas turystyczno-drogowy „Wielkopolska” wydany z inicjatywy Departamentu Sportu i Turystki Urzędu Marszałkowskiego w 2007 r.

Dokładne mapy pozwalają turyście poruszać się w terenie bez obawy o zabłądzenie i poza bardzo nielicznymi przypadkami umożliwiają dotarcie do ciekawych miejsc pod względem krajoznawczym.

8.2. SZLAKI SPACEROWE

8.2.1. WYKAZ SZLAKÓW

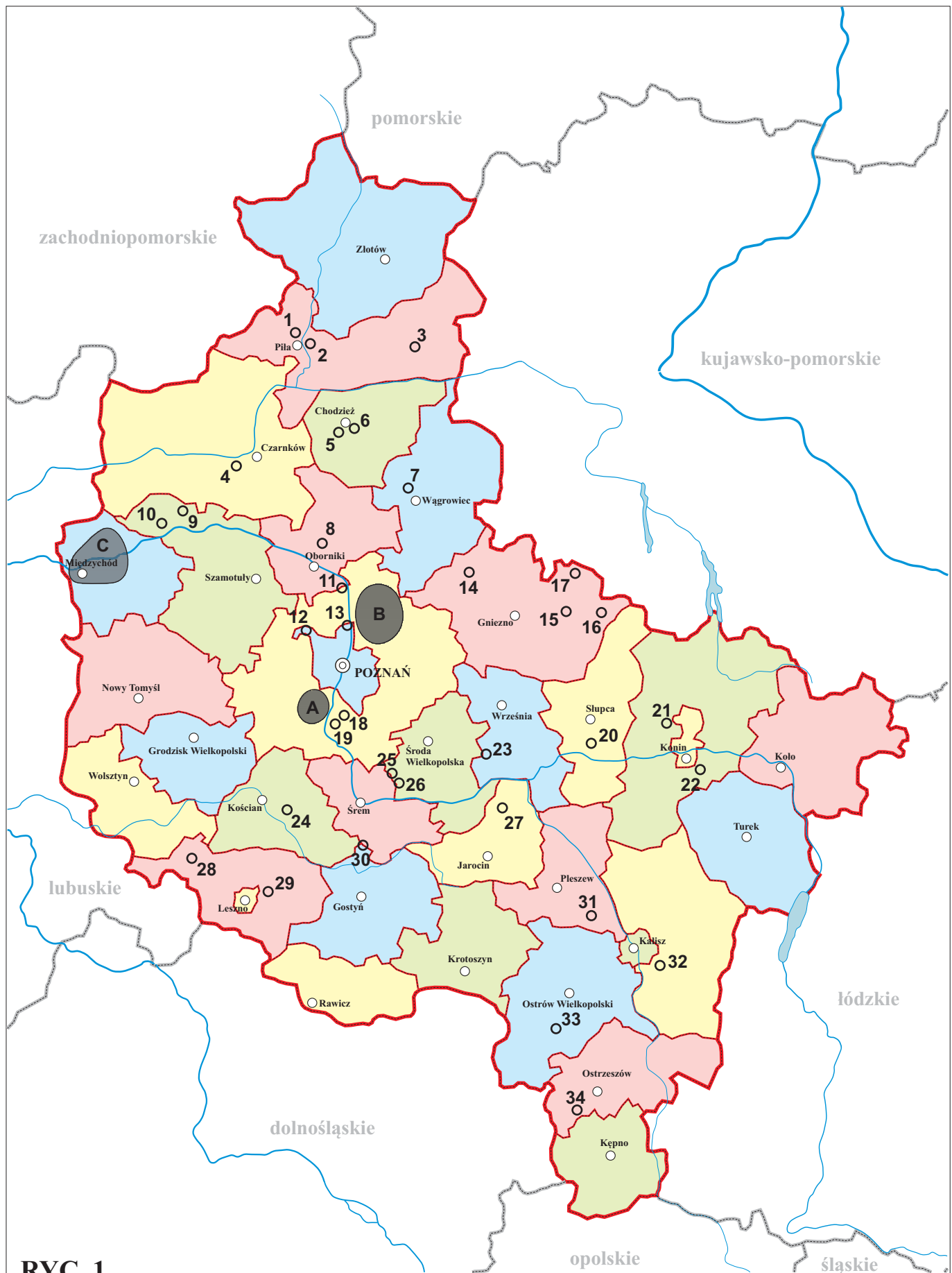
Zaprojektowano 34 szlaki spacerowe o łącznej długości 313 km.

Są to szlaki:

1. Piła – Rezerwat „Kuźnik”; 5 km
2. Piła Koszyce – Piła Płotki; 9 km
3. Osiek nad Notecią – Dębowa Góra –Krostkowo; 5 km
4. Lubasz – Goraj Zamek – Czarnków; 14 km
5. Chodzież – Gontyniec – Chodzież; 9 km

6. Chodzież – Rataje – Chodzież; 13 km
7. Wągrowiec – Jez. Durowskie – Kobylec – Wągrowiec; 11 km
8. Jaracz Młyn – Wełna – Jaracz Młyn; 7 km
9. Mokrz – Witoldowo – Tomaszewo – Mokrz; 7 km
10. Bucharzewo – Samita – Góra Pustelnia – Bucharzewo; 8 km
11. Starczanowo – Ostrów Radzimski– rezerwat „Śnieżycowy Jar” – Starczanowo;
5 km
12. Poznań Gołęcin – Strzeszynek – Krzyżownicy; 13 km
13. Piątkowo – Góra Morasko – Morasko – Piątkowo; 11 km
14. Lednickie Pola – Imiołki – Sławno – Lednickie Pola; 8 km
15. Jankowo Dolne (st. kol.) – Jez. Wierzbiczańskie – Jankowo Dolne (st. kol.);
9 km
16. Skorzęcin (plaża) – Piła – Skorzęcin (plaża); 9 km
17. Wydartowo – Duszno – Wał Wydartowski – Wydartowo; 9 km
18. Wiórek – Rogalinek – Rogalin; 13 km
19. Rogalin – Podlesie – Rogalinek – Rogalin; 11 km
20. Łąd – Polickie Góry – Łąd; 8 km
21. Włodzimirów – Bieniszew – Kazimierz Biskupi; 7 km
22. Brzeźno – Złota Góra – Żychlin; 9 km
23. Miłosław – Wiecznogóra – Miłosław; 8 km
24. Turew – Rąbin – Turew; 15 km
25. Jezioro Wielkie – Jez. Łękno – Zaniemyśl; 6 km
26. Zaniemyśl – Majdany – Zwola – Zaniemyśl; 9 km
27. Żerków – Brzostów – Śmiełów; 6 km
28. Boszkowo – Jez. Dominickie – Boszkowo; 11 km
29. Kąkolewo – Trzebania – Osieczna; 8 km
30. Cichowo – Rezerwat „Miranowo” – Dolsk; 9 km
31. Gołuchów – głąz św. Jadwigi – Gołuchów; 8 km
32. Opatówek – Trojanów – Szale; 9 km
33. Antonin – Leśn. Strugi – Antonin; 13 km
34. Kobyła Góra (wieś) – Kobyła Góra (szczyt) – Kobyła Góra (wieś); 11 km

Schemat lokalizacji szlaków pokazano na ryc. 1.

RYC. 1
SCHEMAT LOKALIZACJI PIESZYCH SZLAKÓW SPACEROWYCH
WG PROGRAMU MODERNIZACJI

o¹ - szlak nr 1

Obszary o szczególnych predyspozycjach dla turystyki pieszej:

A - Wielkopolski Park Narodowy

B - Puszcza Zielonka

C - Pojezierze Międzychodzko-Sierakowskie

8.2.2. CHARAKTERYSTYKI SZLAKÓW

Uwaga: w opisach skrót MPK oznacza lokalną komunikację autobusową, niezależnie od nazwy przewoźnika.

SZLAK NR 1

PIŁA – REZERWAT „KUŹNIK”

Powiat pilski.

Znaki: niebieskie i żółte; 5 km.

Część szlaków z Piły do Płytnicy i z Piły do Skrzatusza.

Początek i koniec szlaku na parkingu przy północnej granicy Piły, przy szosie nr 10 Bydgoszcz–Szczecin. Dojazd autobusami MPK.

Trasa okrężna

Początkowo szlakiem żółtym do Skrzatusza. Powrót wzdłuż zachodnich brzegów jeziora, szlakiem niebieskim prowadzącym z Płytnicy. Ciekawe lasy, jeziora, urozmaicona rzeźba terenu. Rezerwat przyrody „Kuźnik”.

SZLAK NR 2

PIŁA KOSZYCE – PIŁA PŁOTKI

Powiat pilski.

Znaki niebieskie, 9 km.

Część szlaku niebieskiego z Piły (od dworca kolejowego) do Kaczor.

Początek: nieopodal elektrowni wodnej Koszyce, dojazd autobusami MPK.

Koniec: przy szosie Piła–Zelgniewo powrót autobusami MPK.

W 90% trasa wiedzie lasami, początkowo wzdłuż Gwdy, a następnie nad jeziorami Okoniowe i Płotki.

SZLAK NR 3

OSIEK NAD NOTECIAŃ – DĘBOWA GÓRA – KROSTKOWO

Powiat pilski.

Znaki żółte, 5 km.

Część szlaku z Nakła do Piły Kaliny.

Początek szlaku przy stacji kolejowej Osiek, koniec przy stacji kolejowej Krostkowo.

Trasa liniowa.

Możliwość realizacji wycieczki trasą okrężną: Osiek – Krostkowo – Osiek, długości 7 km.

Parking przy skansenie w Osieku. Odcinek powrotny z Krostkowa do Osieka mało uczęszczaną drogą asfaltową.

Uwaga

Porządana korekta przebiegu szlaku żółtego na odcinku Osiek – Dębowa Góra. Szlak należy poprowadzić przy cegielni na północ, dalej lasem skrajem rezerwatu „Zielona Góra” do szczytu Dębowej Góry.

Trasa prowadzi przez jedno z najwyższych wzniesień północnej Wielkopolski. Piękne lasy liściaste, bogato urzeźbiony teren. W Osieku muzeum skansenowskie.

SZLAK NR 4

LUBASZ – GORAJ ZAMEK – CZARNKÓW

Powiat czarnkowsko-trzcianecki.

Znaki zielone; 14 km.

Część szlaku z Obrzycka do Czarnkowa. Początek szlaku w Lubasz przy kościele (centrum wsi). Koniec szlaku w Czarnkowie na Rynku.

Trasa liniowa.

Możliwość podzielenia szlaku na dwa odcinki: Lubasz – Goraj Zamek (6 km) i Goraj Zamek – Czarnków (8 km).

Szlak prowadzi przez bardzo urozmaicony teren przy południowej krawędzi dolnej Noteci. Wzgórza, doliny, urozmaicone lasy, jezioro. Ośrodek wczasowy w Lubasz. Zabytki Lubasza, Goraja (zamek) i Czarnkowa.

SZLAK NR 5

CHODZIEŻ – GONTYNIĘC – CHODZIEŻ

Powiat chodzieski;

Znaki czerwone i żółte; 9 km.

Szlak czerwony jest częścią szlaku z Chodzieży do Ujścia, a szlak żółty częścią szlaku okrężnego z Chodzieży do Chodzieży.

Początek i koniec szlaku przy stacji kolejowej.

Wariant pierwszy – trasa liniowa, wariant drugi – trasa okrężna.

Możliwość parkowania przy stacji kolejowej.

Ciekawy przebieg szlaku prowadzący w bardzo urozmaiconym terenie leśnym przez siedem wzniesień i siedem głębokich dolinek na szczyt Gontyńca – najwyższego wzniesienia w paśmie wzgórz morenowych okolic Chodzieży. Z Gontyńca do wyboru są dwa warianty szlakiem żółtym: krótszy do Oleśnicy, skąd do Chodzieży można dojechać autobusami MPK i dłuższy nad jez. Karczewnik, a stamtąd do Chodzieży – 17 km.

W Chodzieży obiekty zabytkowe.

SZLAK NR 6

CHODZIEŻ – RATAJE – CHODZIEŻ

Powiat chodzieski.

Znaki czarne; 13 km.

Początek i koniec szlaku przy stacji kolejowej.

Trasa okrężna.

Możliwość parkowania przy stacji kolejowej.

Szlak początkowo prowadzi przez miasto nad Jez. Chodzieskie, następnie promenadą nadjeziorną, a później przez wzgórza i lasy. Ładne widoki, stok z wyciągiem narciarskim i zabytki w Chodzieży.

Istnieje możliwość podzielenia trasy szlaku na dwa odcinki: z Chodzieży do Rataj /3,5 km/, skąd powrót do miasta autobusem MPK oraz z Rataj do Chodzieży /9,5 km/ – dojazd do Rataj z Chodzieży autobusem MPK.

SZLAK NR 7

WĄGROWIEC – JEZ. DUROWSKIE – KOBYLEC – WĄGROWIEC

Powiat wągrowiecki;

Znaki czerwone oraz odcinek obecnie nieznakowany; 11 km.

Część szlaku Czerwonak–Piła

(Wągrowiec – Margonin)

Początek i koniec szlaku nad Jez. Durowskim, przy południowym krańcu.

Trasa okrężna.

Parking m.in. przy Domu Kultury i hotelu „Pietrek”. Możliwość podzielenia szlaku na dwa odcinki: Wągrowiec – Kobylec (PKP, PKS) i Kobylec – Wągrowiec – 2 x ok. 5,5 km.

Trasa wiedzie wokół Jez. Durowskiego, część ładną promenadą nadjeziorną.

Zabytki Wągrowca.

Uwaga

Potrzeba wyznakowania nowego szlaku (czarnego) z Kobylicą wzdłuż wschodniego brzegu Jez. Durowskiego i koło grobowca Kęglów.

SZLAK NR 8

JARACZ MŁYN – WEŁNA – JARACZ MŁYN

Powiat obornicki.

Trasa obecnie nieznakowana; 7 km.

Początek i koniec szlaku przy Muzeum Młynarstwa i Wodnych Urzędzeń Przemysłu Wiejskiego w Jaraczu.

Trasa okrężna.

Parking przy muzeum. Brak komunikacji publicznej.

Szlak prowadzi lasami, a na odcinku od wsi Wełna do Jaracza Młyna wzdłuż rzeki Wełny.

Zabytki w Wełnie i muzeum w Jaraczu.

Uwaga

Szlak wymaga wytrasowania i wyznakowania w terenie.

SZLAK NR 9

MOKRZ – WITOLDOWO – TOMASZEWO – MOKRZ

Powiat szamotulski.

Znaki czerwone i zielone 7 km.

Części szlaków z Wronek do Zatomia i z Chojna do Sierakwa.

Początek i koniec szlaku przy stacji kolejowej w Mokrzu.

Trasa okrężna.

Możliwość zaparkowania samochodu przy stacji kolejowej.

Trasa w całości wiedzie lasami Puszczy Noteckiej m.in. wśród wydm. Atrakcyjna szczególnie jesienią, w sezonie grzybowym.

Uwaga

Potrzeba wyznakowania szlaku łącznikowego Witoldowo – Tomaszewo długości 2 km.

SZLAK NR 10

BUCHARZEWO – SAMITA – GÓRA PUSTELNIA – BUCHARZEWO

Powiaty międzychodzki i szamotulski.

Znaki niebieskie i czerwone; 8 km.

Część szlaków Sieraków – Marylin i Wronki – Zatom.

Początek i koniec szlaku przy schronisku „Chata zbójców” w Bucharzewie–Bukowcach.

Trasa okrężna

Parking przy schronisku.

Brak komunikacji publicznej.

Trasa wiedzie przez lasy Puszczy Noteckiej m.in. skrajem pasma wysokich wydm i nad jez. Chojno.

Uwaga

Potrzeba wyznakowania szlaku łącznikowego – czarnego, od leśnictwa Samita do Góry Pustelnia, długości 2 km.

SZLAK NR 11

STARCZANOWO – OSTRÓW RADZIMSKI – REZERWAT „ŚNIEŻYCOWY JAR” – STARCZANOWO

Powiat poznański.

Znaki zielone; 5 km

Część szlaku zielonego z Długiej Gośliny do Rożnowa.

Początek i koniec szlaku na parkingu w Starczanowie. Brak komunikacji publicznej.

Trasa okrężna.

Szlak ciekawy pod względem przyrodniczym /szczególnie wiosną w czasie kwitnienia śnieżycy/ i historycznym.

Uwaga

Konieczność wyznakowania szlaku łącznikowego /czarnego/ ze Starczanowa przez grodzisko do szlaku zielonego.

SZLAK NR 12

GOŁĘCIN – STRZESZYNEK – KRZYŻOWNIKI

Powiat poznański.

Znaki zielone; 13 km.

Początek szlaku przy przystanku MPK w Gołęczynie.

Koniec szlaku przy przystanku MPK w Krzyżownikach.

Trasa liniowa.

Trasa szlaku wiedzie przez tzw. zachodni klin zieleni Poznania, położony w dolinie Bogdanki, z jeziorami Rusałka i Strzeszyńskim, a dalej wschodnim brzegiem Jez. Kierskiego. Krajobraz urozmaicają tu partie starodrzewu sosnowego, otwarte polanki i zagajniki drzew liściastych. Nad jeziorami kąpieliska.

Możliwość podzielenia szlaku na dwa odcinki: z Gołęcina do Strzeszyna /6 km/ i ze Strzeszyna do Krzyżownik /7,5 km/. W Strzeszynie przystanek MPK.

SZLAK NR 13

PIĄTKOWO – GÓRA MORASKA – MORASKO – PIĄTKOWO

Powiat poznański.

Znaki żółte; 11 km.

Początek i koniec szlaku przy pętli PST w Piątkowie.

Trasa okrężna.

Szlak prowadzi na najwyższe wzniesienie okolic Poznania – na zalesioną Górę Moraską. Na jej zboczach interesujący rezerwat przyrody „Meteoryt Morasko”, a także głaz upamiętniający Franciszka Jaśkowiaka. Ponadto rozległe widoki, ciekawe zabytki w Morasku i kampus MPK.

Uwaga

Istniejący przebieg szlaku należy skorygować, kasując jego odcinek od przystanku autobusowego na Os. Batorego II do Wydziału Fizyki UAM na Morasku /1 km/ i wytyczyć nowy odcinek szlaku od Wydziału Fizyki UAM do pętli PST w Piątkowie i dalej do przejazdu kolejowego obok garaży przy Os. Jana III Sobieskiego /1,3 km/. Tam też należy skasować odcinek szlaku /ok. 100 m/ do przystanku MPK.

SZLAK NR 14

LEDNICKIE POLA – IMIOLKI – SŁAWNO – LEDNICKIE POLA

Powiat gnieźnieński.

Znaki czerwone oraz fragment leśnej ścieżki dydaktycznej.

Część szlaku Fałkowo – Kłęcko.

Początek i koniec szlaku przy ośrodku duszpasterskim o.o. Dominikanów na Lednickich Polach.

Trasa okrężna.

Parking przy ośrodku duszpasterskim. Brak komunikacji publicznej. Ewentualny dojazd do Sławna autobusami PKS na linii Gniezno – Kiszkowo.

Trasa wiedzie w większości lasami, na północ od jez. Lednica. Zabytki Sławna i obiekty na Lednickich Polach.

SZLAK NR 15

JANKOWO DOLNE (ST. KOL.) – JEZ. WIERZBICZAŃSKIE – JANKOWO DOLNE (ST. KOL.)

Powiat gnieźnieński.

Znaki zielone, 9 km.

Część szlaku Skorzęcin – Strzyżewo Kościelne

Początek i koniec szlaku przy przystanku kolejowym Jankowo Dolne.

Trasa okrężna.

Parkowanie możliwe przy przystanku kolejowym.

Trasa wiedzie przez bardzo urozmaicony teren. Wzgórza, lasy, ładne widoki na Jez. Wierzbiczańskie.

Uwaga

Istnieje potrzeba wyznakowania szlaku łącznikowego (czarnego) długości ok. 5 km na odcinku Kujawki – Jankowo Dolne (st. kol.).

SZLAK NR 16

SKORZĘCIN (PLAŻA) – PIŁKA – SKORZĘCIN (PLAŻA)

Powiat gnieźnieński.

Znaki czarne; 9 km.

Istniejący szlak okrężny.

Początek i koniec szlaku przy plaży ośrodka wypoczynkowego nad jez. Niedzięgiel.

Trasa okrężna.

Parking przy ośrodku wypoczynkowym. W okresie letnim kursy autobusów PKS z Gniezna.

Trasa prowadzi przez urozmaicone lasy mieszane nad jez. Niedzięgiel i wokół Jez. Białego.

SZLAK NR 17

WYDARTOWO – DUSZNO – WAŁ WYDARTOWSKI – WYDARTOWO

Powiat gnieźnieński.

Znaki czerwone, 9 km.

Część szlaku z Trzemeszna do Mogilna. Początek i koniec szlaku przy stacji kolejowej Wydartowo.

Trasa okrężna.

Możliwość parkowania samochodu przy stacji kolejowej.

Trasa wiedzie przez bezleśny, bogato urzeźbiony teren. Rozległe widoki m.in. z wieży stojącej na szczycie Wału Wydartowskiego.

Uwaga

Konieczność wyznakowania dwuodcinkowego czarnego szlaku łącznikowego Duszno – Wydartowo i stacja kolejowa – Izby, ok. 5 km.

SZLAK NR 18

WIÓREK – ROGALINEK – ROGALIN

Powiat poznański.

Znaki zielone i czerwone; 13 km.

Szlak czerwony od Rogalnika jest częścią szlaku z Osowej Góry do Zaniemyśla.

Początek szlaku przy przystanku autobusu MPK z Poznania-Starołęki.

Koniec szlaku w pobliżu przystanku PKS.

Trasa liniowa.

Ciekawa trasa prowadząca wzdłuż prawego, zalesionego brzegu rzeki Warty, przez ładny, urozmaicony teren. W Rogalniku i Rogalinie interesujące zabytki i słynne dęby rogalińskie.

SZLAK NR 19

ROGALIN – PODLESIE – ROGALINEK – ROGALIN

Powiat poznański.

Znaki czerwone i odcinek nowo projektowany; 11 km.

Szlak czerwony jest częścią trasy z Osowej Góry do Zaniemyśla. Początek i koniec szlaku przy wejściu na dziedziniec przedpałacowy /przy parkingu/. Dojazd autobusami PKS.

Trasa okrężna.

Parking obok głównego wjazdu na teren zespołu pałacowego.

Trasa prowadzi przez pola rogałińskie z licznymi starymi dębami, a od Rogalinka skrajem doliny Warty, również z przestojami starych dębów. W Rogalinie i Rogalinku cenne zabytki oraz park pałacowy.

Uwaga

Konieczność wyznakowania szlaku łącznikowego /czarnego/ na odcinku Podlesie – Rogalinek.

SZLAK NR 20

LĄD – POLICKIE GÓRY – LĄD

Powiat słupecki.

Znaki czerwone; 8 km.

Część szlaku z Łądu do Pyzdr. Początek i koniec szlaku na parkingu przy szosie Łąd – Zagórow, nieopodal Łądu.

Trasa okrężna.

Parking przy szosie.

Przystanek PKS na linii Słupca–Zagórow.

Uwaga

Potrzeba połączenia szlaku czerwonego ze ścieżką dydaktyczną Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego.

Szlak prowadzi przez urozmaicone krajobrazowo łęgi nad Wartą, wchodzące w skład Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego.

SZLAK NR 21

WŁADZIMIRÓW – BIENISZEW – KAZIMIERZ BISKUP

Powiat koniński.

Znaki zielone i czarne, 7 km.

Część szlaku Konin – Stary Licheń – Kawnice.

Początek szlaku przy przystanku autobusów MPK Konin i PKS, Marantów leśn. Koniec przy rynku w Kazimierzu Biskupim. Powrót autobusami MPK i PKS.

Trasa liniowa.

Możliwości parkowania na rynku w Kazimierzu Biskupim. Dogodna komunikacja autobusowa z Koninem.

Szlak wiedzie przez urozmaicone lasy tzw. Puszczy Bieniszewskiej, Pustelnia Kamedułów, zabytki Kazimierza Biskupiego.

SZLAK NR 22

BRZEŻNO – ZŁOTA GÓRA – ŻYCHLIN

Powiat koniński.

Znaki żółte i niebieskie; 9 km.

Część szlaku niebieskiego z Żychlina do Turku i szlak żółty Brzeżno – Złota Góra.

Początek szlaku przy przystanku autobusowym w Brzeżnie (szosa nr 92).

Koniec szlaku przy przystanku autobusowym MPK w Żychlinie (szosa nr 72).

Dogodne połączenia autobusami MPK Konin.

Trasa liniowa .

Trasa wiedzie w większości zalesionymi zboczami największego wzniesienia wschodniej Wielkopolski – Złotej Góry (187 m n.p.m.).

SZLAK NR 27

MIŁOSŁAW – WINNA GÓRA – MIŁOSŁAW

Powiaty wrzesiński i średzki.

Znaki niebieskie i czarne; 8 km.

Znaki niebieskie są częściową szlaku z Miłosławia do Czeszewa.

Początek i koniec szlaku przy stacji kolejowej. W centrum Miłosławia przystanek PKS.

Trasa okrężna.

Prowadzi przez ciekawe, zalesione wzniesienia ozowe i dolinę rzeki Miłosławki ze stawami hodowlanymi. W Miłosławiu i Winnej Górze ciekawe i cenne zabytki, a nadto w Winnej Górze kaplica grobowa i muzeum im. gen. Jana Henryka Dąbrowskiego.

SZLAK NR 24

TUREW – RĄBIN – TUREW

Powiat kościański.

Znaki czerwone i odcinek nowo projektowany; 15 km.

Szlak czerwony jest częścią szlaku z Turwi do Rogaczewa Małego.

Początek i koniec szlaku przy pałacu w Turwi.

Trasa okrężna.

Możliwość zaparkowania przy pałacu.

Szlak przebiega przez Park Krajobrazowy im. gen. Dezyderego Chłapowskiego. Ciekawe krajobrazy ukazujące zadrzewienia śródpolne. Fragment trasy biegnie Kopaszewską Droga Krzyżową. W Turwi i Rąbinie ciekawe zabytki. Możliwość skrócenia trasy do 9 km w przypadku przejścia z Turwi bezpośrednio do Rąbinia.

Uwaga

Trasa wymaga przeprowadzenia szlaku czarnego z Turwi przez leśn. Turew do Rąbinia, długości 10 km.

SZLAK NR 25

JEZIORY WIELKIE – JEZ. ŁĘKNO – ZANIEMYŚL

Powiat średzki.

Znaki czerwone; 6 km.

Część szlaku z Kórnika do Zaniemyśla.

Początek szlaku przy przystanku MPK i PKS.

Koniec szlaku przy przystanku MPK i PKS.

Trasa liniowa.

Atrakcyjna trasa prowadząca przez lasy, wzdłuż rynny jezior. Na szlaku okazałe dęby, m.in. potężny „Dziadziuś” i resztki tajemniczego kręgu ułożonego z kamieni. W Zaniemyślu ciekawe zabytki.

SZLAK NR 26

ZANIEMYŚL – MAJDANY – ZWOLA – ZANIEMYŚL

Powiat średzki.

Znaki czerwone i czarne; 9 km.

Szlak czerwony na odcinku od Zaniemyśla do Majdan jest częścią szlaku z Osowej Góry do Sulęcinka.

Początek i koniec szlaku przy przystanku MPK i PKS.

Trasa okrężna.

Możliwość zaparkowania samochodu w sąsiedztwie kościoła.

Trasa spacerowa wiodąca wokół Jez. Raczyńskiego. Na trasie nieco lasów oraz ładne widoki na jezioro. W Zaniemyślu ciekawe zabytki.

SZLAK NR 27

ŻERKÓW – BRZOSTKÓW – ŚMIEŁÓW

Powiat jarociński.

Znaki zielone; 6 km.

Część szlaku Jarocin – Nowe Miasto.

Początek szlaku na rynku w Żerkowie. Koniec szlaku przy pałacu w Śmiełowie.

Trasa liniowa.

Możliwość trasy okrężnej: powrót szosą do Żerkowa.

Możliwość zaparkowania samochodu na rynku w Żerkowie i na parkingu przy muzeum w Śmiełowie.

Szlak prowadzi wzgórzami stanowiącymi południową krawędź doliny Warty. Piękne widoki.

Zabytki Żerkowa i Śmiełowa.

SZLAK NR 28

BOSZKOWO – JEZ. DOMINICKIE – BOSZKOWO

Powiat leszczyński.

Znaki żółte; 11 km.

Część szlaku z Boszkowa do Włoszakowic.

Początek i koniec szlaku przy stacji kolejowej Boszkowo-Letnisko i przystanku PKS.

Trasa okrężna.

Parking przy Centrum Wypoczynkowo-Szkoleniowym „Sułkowski”. Trasa prowadzi wokół Jez. Dominickiego, częściowo lasami, częściowo polami. Nad brzegiem jeziora liczne ośrodki wypoczynkowe i kąpieliska.

Uwaga

Konieczność wyznakowania krótkiego szlaku łącznikowego /czarnego/ od szlaku żółtego przy przystanku PKS Starkowo nż. do stacji kolejowej w Boszkowie /ok. 1,5 km/.

SZLAK NR 29

KĄKOLEWO – TRZEBANIA – OSIECZNA

Powiat leszczyński.

Znaki niebieskie; 8 km.

Część szlaku z Czempinia do Rawicza.

Początek szlaku przy stacji kolejowej.

Koniec szlaku przy przystanku PKS na Rynku.

Trasa liniowa.

Szlak prowadzi przez obszar leśny, porastający bardzo pofałdowany teren.

Na trasie szlaku ciekawe zabytki i miejsca pamięci narodowej.

SZLAK NR 30

CICHOWO – REZERWAT „MIRANOWO” – DOLSK

Powiat śremski.

Znaki zielone; 9 km.

Część szlaku z Lubinia do Książa.

Początek szlaku przy skansenie „Soplicowo”.

Koniec szlaku przy przystanku PKS na Rynku.

Trasa liniowa.

Szlak prowadzi przez bardzo urozmaicony teren nad jeziorami Cichowo i Dolsko Wielkie.

Mankamentem jest utrudniony dojazd komunikacją publiczną do Cichowa.

W Cichowie skansen filmowy, zabytki w Dolsku.

SZLAK NR 31

GOŁUCHÓW – GŁAZ ŚW. JADWIGI – GOŁUCHÓW

Powiat pleszewskie.

Znaki niebieskie i żółte; 8 km.

Znaki niebieskie są częścią szlaku z Kalisza do Gołuchowa, a szlaku żółtego z Pleszewa do Kucharek.

Początek i koniec szlaku przy węźle szlaków przy głównej bramie parku zamkowego.

Trasa okrężna.

Parking przy parku zamkowym. Dojazd autobusami MPK i PKS. Szlak prowadzi terenem leśnym do głazu św. Jadwigi. Ponadto na trasie szlaku cenne zabytki w Gołuchowie i ośrodek wypoczynkowy nad Zalewem Gołuchowskim.

SZLAK NR 32

OPATÓWEK – TROJANÓW – SZALE

Powiat kolski.

Znaki niebieskie; 9 km.

Początek szlaku na przystanku MPK przy zaporze w Szale.

Trasa liniowa.

Szlak wiedzie wzdłuż doliny Trojanówki i brzegów zalewu Szale.

SZLAK NR 33

ANTONIN – LEŚN. STRUGI – ANTONIN

Powiat ostrowski.

Znaki niebieskie; 13 km.

Początek i koniec szlaku w parku przy pałacu w Antoninie.

Trasa okrężna.

Parking przy pałacu. Dojazd PKP i PKS.

W całości szlak prowadzi ciekawymi lasami wchodzącymi w skład Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy, m.in. z przestojami ciekawych dębów. Rezerwat „Wydymacz”, park i pałac w Antoninie.

Uwaga

Możliwość skrócenia trasy poprzez poprowadzenie szlaku łącznikowego /czarnego/ od grupy dębów za jez. Goszczyn do pomnika Radziwiłłów. Długość trasy (krótszej) pętli – 8 km.

SZLAK NR 34

KOBYLA GÓRA (WIEŚ) – KOBYLA GÓRA (SZCZYT) – KOBYLA GÓRA (WIEŚ)

Powiat ostrzeszowski.

Znaki zielone i żółte; 11 km.

Części szlaków zielonego z Ostrzeszowa do Domanina i żółtego okrężnego z Kobylej Góry.

Trasa okrężna.

Możliwość parkowania w Kobylej Górze.

Dogodna komunikacja PKS z Ostrzeszowa.

Najbardziej górzysty szlak w Wielkopolsce. Wysokie wzgórza, lasy, dalekie widoki.

8.3. SZLAKI NA OBSZARACH SZCZEGÓLNIC ATRAKCYJNYCH TURYSTYCZNIE

Schemat przebiegu szlaków pokazano na ryc. 2, 3, 4.

8.3.1. SZLAKI W WIELKOPOLSKIM PARKU NARODOWYM; 78,7 km

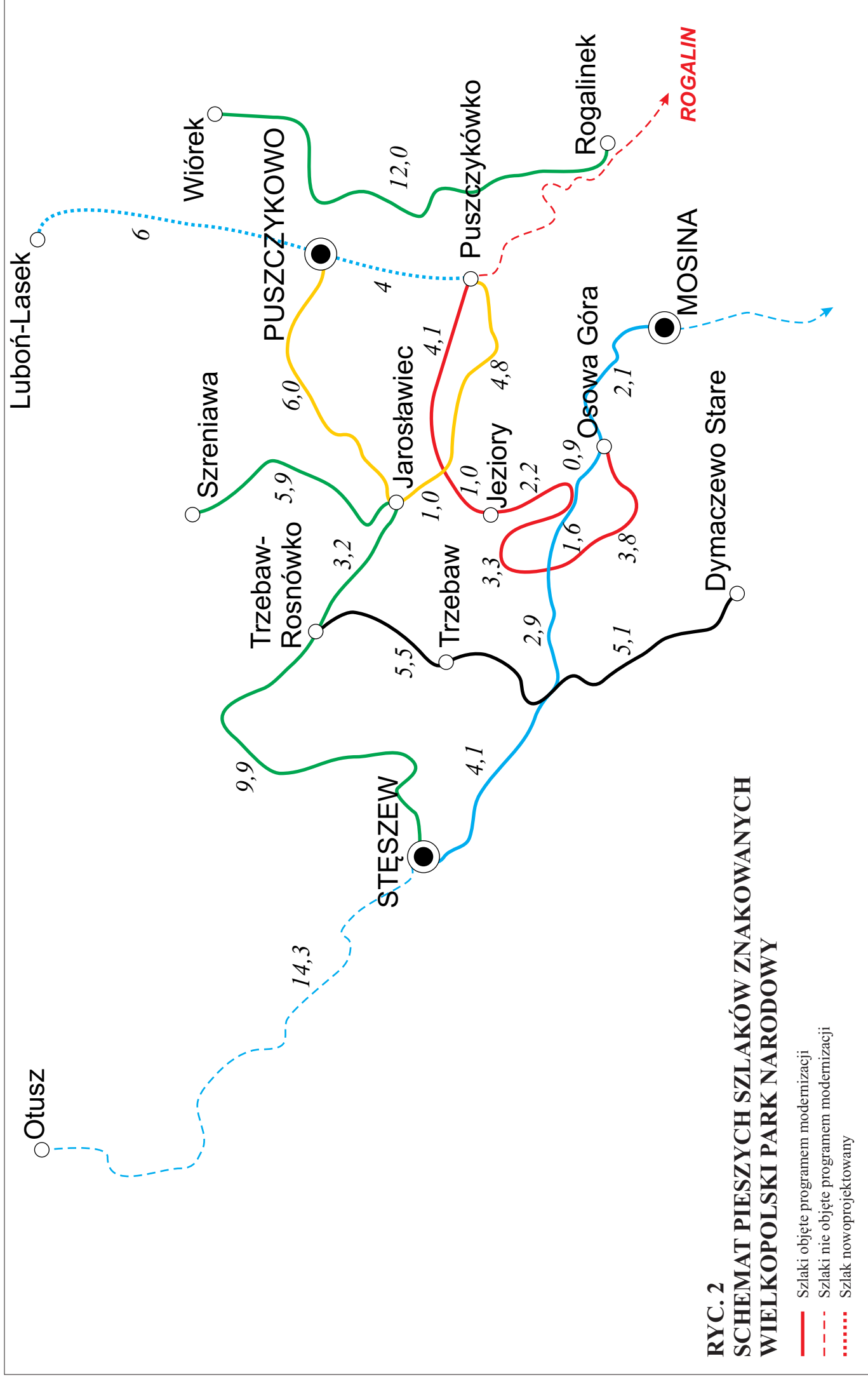
/ryc. 2/

1. Szlak czerwony; 14,2 km
Osowa Góra – leśn. Górka – Jez. Góreckie – rez. „Grabina” – Jezioro – Głaz Leśników – Puszczykówko PKP
2. Szlak niebieski; 13,2 km
Mosina PKP – Pożegowo – Osowa Góra – jez. Kociołek – rez. „Grabina” – Górka – Jez. Łódzko-Dymaczewskie – Łódź – Jez. Witobelskie – Witobel – Stęszew PKP
3. Szlak żółty; 11,8 km
Puszczykowo PKP – Jarosławiec – Głaz Leśników – „Pojniki” – Puszczykówko PKP
4. Szlak zielony; 18,7 km
Stęszew PKP – jez. Lipno – rez. Bagno Dębienko – Wypalanki – mogiły – Jez. Chomęcickie – Rosnówko PKP – Jez. Jarosławieckie – Jarosławiec – wzniesienie 125 – Szreniawa PKP
5. Szlak czarny; 10,6 km
Rosnówko – Trzebaw – Łódź – Dymaczewo Stare PKS
6. Szlak nowoprojektowany – niebieski; 10,2 km
Luboń Lasek – Kątnik – wzdłuż Warty – Puszczykowo – Puszczykówko

8.3.2. SZLAKI W PUSZCZY ZIELONKA; 155,8 km

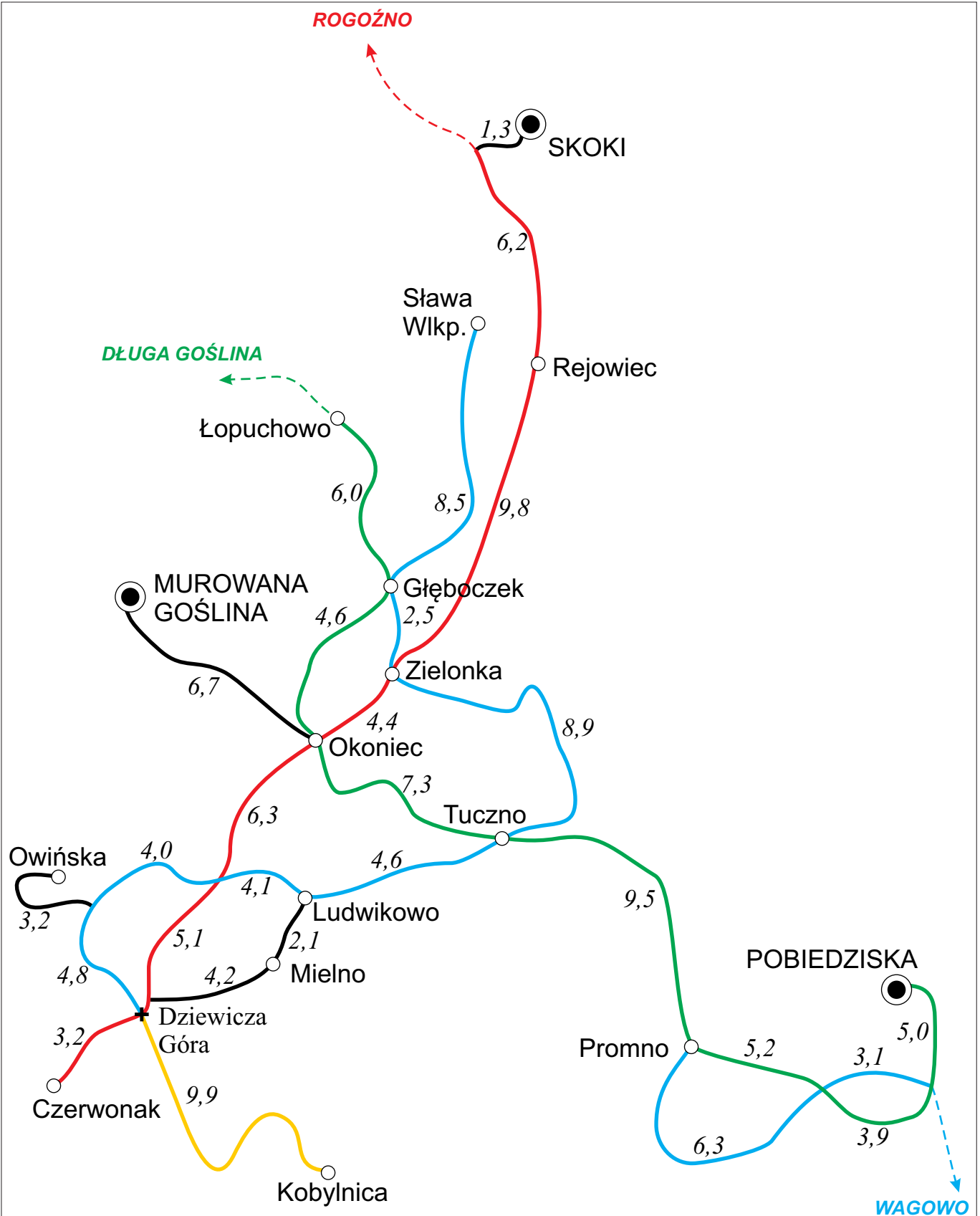
/ryc. 3/

1. Szlak czerwony; 35 km
Czerwonak PKP – Dziewicza Góra – węzeł szlaków – Kamińsko – Okoniec – węzeł szlaków – Zielonka – węzeł szlaków – Dzwonówko Leśne – Rejowiec – Szczodrochowo – Karolewo – Skoki – szlak czarny
2. Szlak czarny; 1,3 km
Skoki – szlak czerwony – Skoki PKS – Skoki PKP
3. Szlak niebieski; 37,4 km
Dziewicza Góra – węzeł szlaków – leśnictwo Annowo – Miękowo – Owińska – szlak czarny – dolina Owińskiej Strugi – Ludwikowo – szlak czarny – Tuczo pętla autobusowa – Stęszewo – trakt bednarski – rez. „Klasztorne modrzewie” – Dzwonowo – Sława Wlkp. PKP
4. Szlak zielony; 41,5 km
Pobiedziska PKP – wzgórze 127 – rez. „Jezioro Drążynek” – rez. Las Liściasty w Promnie – jez. Brzostek – Promno PKP – Wronczyn – Jez. Wrończyńskie Wielkie – Jez. Stęszewskie – Jez. Kołatkowskie – Stęszewko – Tuczo – jez. Tuczo – trakt poznański – Okoniec – węzeł szlaków – Głębozec – Jez. Leśne – Łopuchowo PKP

RYC. 2
SCHEMAT PIESZYCH SZLAKÓW ZNAKOWANYCH
WIELKOPOLSKI PARK NARODOWY

- Szlaki objęte programem modernizacji
- - - Szlaki nie objęte programem modernizacji
- ..... Szlak nowoprojektowany

RYC. 3
SCHEMAT PIESZYCH SZLAKÓW ZNAKOWANYCH
PUSZCZA ZIELONKA

- Szlaki objęte programem modernizacji
- - - Szlaki nie objęte programem modernizacji

5. Szlak niebieski, 14,5 km
Promno PKP – Góra – Promno-wieś – jez. Brzostek – rez. Jezioro Drażynek –
wzgórze – Zbierkowo – Wagowo PKS.
6. Szlak żółty, 9,9 km
Dziewicza Góra – węzeł szlaków – Kicin przyst. MPK – leśn. Mechowo – Wierzenica
– Kobylnica PKP
7. Szlak czarny; 6,7 km
Owińska – szlak niebieski – Owińska PKS – Owińska PKP
8. Szlak czarny, 6,7 km
Murowana Goślina PKP – Okoniec – węzeł szlaków.
9. Szlak czarny; 6,3 km
Ludwikowo – szlak niebieski – Mielno przyst. MPK – trakt poznański – szlak czarny

8.3.3. SZLAKI NA POJEZIERZU MIĘDZYCHODZKO-SIERAKOWSKIM; 207,7 km /ryc. 4/

1. szlak czerwony 1; 47,6 km
Bucharzewo – Lichwin – Borowy Młyn – Kukułka – jez. Barlin – Stary Zatom –
Kolno Młyn – jez. Lubiwiec – Prusim – Kurnatowice – Góra Głazów – Jez. Lutomskie
– Sieraków
2. szlak czerwony 2; 13,6 km
Mniszki – Mnichy – Kamionna – Kolno – Jez. Koleńskie – rez. „Kolno
Międzychodzkie” – Bielsko – Międzychód (pl. Kościuszki).
3. szlak niebieski; 31,9 km
Bucharzewo – Sieraków – Góra – Jez. Śremskie – Ławica – jez. Janukowo – Kolno
Młyn – Jez. Koleńskie – Bielsko – Międzychód (pl. Kościuszki)
4. szlak żółty 1; 16,9 km
Mnichy – Kamionna – Prusim – Jar koło Chalina – Ławica – Zatom Stary
5. szlak żółty 2; 15,8 km
Międzychód – Międzychód Ustronie – Drzewce – Sowa Góra
6. szlak żółty 2; 15,9 km
szlak czarny – Sieraków – Marianowo – Kobyłarnia – Borowy Młyn – Francuskie
Góry
7. szlak zielony; 5,8 km
Sieraków – Jez. Lichwińskie – Lichwin
8. szlak czarny 1; 9,9 km
Jez. Lutomskie (szlak czerwony) – Lutomek – Lutom – Diabelski Kamień – Lesionki
– Jez. Gołęczewskie – szlak żółty
9. Szlak czarny 2; 5,3 km
Kobyłarnia (szlak żółty) – Jez. Kłosowskie – Kukułka
10. Szlak czarny 3; 15,1 km
Rez. „Kolno Międzychodzkie” – Jez. Koleńskie – Augustowo – Bielsko – (szlak
niebieski)

11. Szlak czarny 4; 12,7 km
Gorzyń – Jez. Gorzyńskie – Królewska Góra – Dormowo – Dormowo Stary Młyn – Gorzyń
12. Szlak czarny 5; 12,7 km
Kwilcz – Kurnatowice – Chalin – Kłosowice
13. Szlak czarny 6; 4,5 km
Sieraków – Jez. Lutowskie – Sieraków Ośrodek Wczasowy – Góra

8.4. TRASY DŁUGODYSTANSOWE

Przebieg tras długodystansowych pokazano na ryc. 5.

8.4.1. ZAŁOŻENIA

Trasy długodystansowe opracowane zostały dla turystów odbywających dłuższe, kilkudniowe wycieczki piesze po Wielkopolsce. Trasy poprowadzono przez poszczególne rejony o wspólnych cechach kulturowych (przyroda, historia), terenami atrakcyjnymi pod względem krajobrazowym (o urozmaiconej rzeźbie, wśród lasów nad jeziorami i rzekami).

W części wiodą one szlakami w przeszłości znakowanymi, na niektórych odcinkach będą one przedstawionymi w tym opracowaniu szlakami spacerowymi. Przy ich tyczeniu wzięto pod uwagę możliwości noclegów w kwaterach agroturystycznych, schroniskach młodzieżowych i na polach namiotowych. W przypadku publikacji popularyzującej szlaki piesze będą one wyznakowane na mapie. Pewne odcinki w sąsiedztwie większych miast można przebyć, korzystając z komunikacji publicznej.

W kilku przypadkach w nawiasach podano nazwy miast położonych w sąsiedztwie proponowanej trasy, które z racji ciekawych zabytków warte są zwiedzenia. Można do nich dotrzeć autobusami MPK lub PKS.

8.4.2. TRASY

1. NADNOTECKA PÓŁNOCNA; 120 km

Nakło – Samostrzel – Dąbki – Osiek nad Notecią – Białośliwie – Miasteczko Krajeńskie – Kaczory – Byszki – Łomnica – Trzcianka – Smolarnia – Dzierżążno Wielkie – Wieleń.

Trasa pokrywa się ze znakowanym szlakiem żółtym – „szlakiem nadnoteckim”.

2. NADNOTECKA POŁUDNIOWA; 190 km

Wągrowiec – Kobylec – Gołańcz – Chojna – Smogulec – Jabłonowo – Szamocin – Margonin – Chodzież – Gontyniec – Nietuszkowo – Ujście – Walkowice – Romanowo Górne – Czarnków – Goraj Zamek – Krucz – Biała – Meżyk – Miały – Piłka – Chelst – Drezdenko.

Trasa będzie początkowo szlakiem czerwonym, od Ujścia do Marylina koło Piłki szlakiem niebieskim.

3. PUSZCZY NOTECKIEJ; 160 km

Parkowo – Jaracz Młyn – Lipa – Podlesie – Stobnica – Obrzycko – Smolnica – Jasionna – Mokrzy – Chojno – Bucharzewo – Lichwin – Francuskie Góry – Borowy Młyn – Kukułka – Kaplin – Mierzyn – Wiejce – Smolarnia – Jezierce – Santok.

Trasa przebiega wzdłuż Puszczy Noteckiej od krańców wschodnich do zachodnich. Ostatni odcinek (ok. 15% trasy) wiedzie przez województwo lubuskie.

4. POJEZIERZE MIĘDZYCHODZKO-SIERAKOWSKIEGO; 110 km

Ostroróg – Nojowo – Chrzypsko Małe – Łęczeczki – Jez. Białokoskie – Łężce – Lutomek – Sieraków – Kukułka – Nowy Zatom – Kaplin – Międzychód Ustronie – Międzychód – Nowe Gorzycko – Królewska Góra – Dormowo – Głazewo – Mnichy – Kamionna – Prusim – Chalin – Kwilcz.

Ciekawa krajobrazowo trasa wiedzie wzdłuż licznych jezior Pojezierza.

5. POJEZIERZA GNIEŹNIĘŃSKIEGO; 110 km

Powidz – Wylatkowo – Skorzęcin (ośrodek wczasowy) – Gaj – Miaty – Trzemeszno – Ławki – Strzyżewo Kościelne – Gniezno – Rzegnowo – Dziekanowice – Imiołki – Sławno – Kiszkowo – Dąbrówka Kościelna – Zielonka – Dziewicza Góra – Czerwonak – (Poznań).

Obok licznych jezior atrakcję stanowią zabytki związane z początkami Państwa Polskiego.

6. NADWARCIAŃSKA; 140 km

Uniejów – Ewinów – Radczyn – Warenka – Turek – Ruda – Wyszyna – Złota Góra – Żychlin – (Konin) – Stare Miasto – Sławsk – Osieczka – Kopojno – Zagórz – Łąd – Polickie Góry – Ciężęńskie Holendry – Białobrzeg – Pызdry – Spławoszew – Nowa Wieś Podgórna – Pogorzelica – Śmielów – (Żerków) – Lgów – Dębno – Nowe Miasto nad Wartą – Rogusko – Gogolewo – Zaborowo – Łęg – Śrem.

Krajobrazy nadwarciańskie, cenne zabytki architektury.

7. NADOBENZAŃSKA; 180 km

Dolsk – Cichowo – Lubień – Żelazno – Stary Gostyń – (Gostyń) – Siemowo – Świerczyna – Osieczka – Leszno – (Rydzyna) – (z Leszna do góry Duchownej przejazd PKP) – Radomicko – Krzycko Wielkie – Jezierzycy Kościelne – Włoszakowice – Boszkowo – Górsko – Kaszczor – Świętno – Obra – (Wolsztyn) – Kopanica – Grójec Wielki – Zbąszyń – Trzciel – Borowy Młyn – Pszczew.

Urozmaicone tereny, cenne zabytki.

8. NAD PROSNĄ, BARYCZĄ I PRZEZ WZGÓRZA OSTRZESZOWSKIE; 80 km.

Kalisz – Szale – Wolica – Stobno – Zadowice – Ołobok – Galanty – Kotłów – Mikstat – Łazy – Antonin – Piwonie – Rudniki – Ostrzeszów – Bałczyna – Osiny – Parzynów – Kobyła Góra (szczyt) – Marcinki – Kobyła Góra (wieś).

RYC. 5
SCHEMAT LOKALIZACJI PIESZYCH SZLAKÓW DŁUGODYSTANSOWYCH
WG PROGRAMU MODERNIZACJI
1-8 - nr szlaków, opis w tekście

8.5. REALIZACJA PROJEKTU

Przedstawione wyżej propozycje szlaków spacerowych i szlaków długodystansowych stanowią opracowanie autorskie. Mimo że oparte na rzetelnej wiedzy i penetracji terenu w pewnym stopniu są dziełem subiektywnym.

Dla pełniejszej oceny przedstawionych programów celowym byłoby przekazanie propozycji do dyskusji z udziałem osób interesujących się tą problematyką: działaczy PTTK, administracji lasów państwowych, władz samorządowych.

Przedstawiony projekt modernizacji sieci szlaków nie zakłada likwidacji szlaków istniejących. Projektowane szlaki spacerowe i trasy długodystansowe w dużym stopniu wykorzystują szlaki wyznakowane wcześniej.

Zakłada się, że projektowane szlaki spacerowe znajdą się pod opieką merytoryczną i techniczną Departamentu Sportu i Turystyki Wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego. Inne szlaki, tak jak do tej pory będą mogły być odnawiane przez oddziały PPTK i samorządy według własnych programów i możliwości finansowych.

Zagadnieniem, coraz pilniej wymagającym rozwiązania jest ochrona prawna szlaków turystycznych. Dowolność znakowania szlaków sprawia, iż w pewnych rejonach już obecnie istnieje swoisty chaos szlakowy. Z drugiej strony szlaki są dewastowane, bez żadnych konsekwencji dla ich niszczycieli. Sprawę umocowania prawnego zasad prowadzenia szlaków przedstawiono ostatnio na łamach prasy turystycznej i na konferencjach naukowych [2, 3, 14].

Reasumując dla realizacji modernizacji sieci szlaków znakowanych należy podjąć następujące działania:

- przekazać informację o głównych założeniach programu modernizacji, na terenie województwa wielkopolskiego osobom i instytucjom zainteresowanym problematyką
- lista według uznania Zleceniodawcy,
- zorganizować dyskusję nad programem,
- zatwierdzić program do realizacji, na terenie województwa wielkopolskiego,
- w przeciągu 2–3 lat (w zależności od możliwości finansowych) wyznakować szlaki spacerowe, zaopatrując je w drogowskazy; opiekę nad poszczególnymi szlakami przekazać oddziałom PTTK lub samorządom,
- realizować promocje szlaków.

8.6. POPULARYZACJA SZLAKÓW

Aby zrealizowany program był w odpowiedni sposób wykorzystany należy podjąć następujące działania popularyzacyjne:

- opublikować folder *Najciekawsze trasy spacerowe w Wielkopolsce*,
- opublikować folder *Ciekawe trasy dłuższych wycieczek pieszych w Wielkopolsce*,
- w miarę możliwości finansowych wydać atlas *Trasy piesze Wielkopolski* (na wzór podobnych atlasów wydanych dla szlaków kolarskich),

– przekazać informacje o trasach spacerowych i trasach długodystansowych do prasy, radia i telewizji (np. zorganizować cykle audycji poświęconych poszczególnym szlakom).

– Koniec –

9. BIBLIOGRAFIA

1. Anders Paweł, *Trasy piesze poznańskiego KAW*, Poznań 1983.
2. Gajewski Jerzy, *Niktym śladem perci, czyli szlaki górskie wczoraj i dziś*, [w:] *Szlaki turystyczne a przestrzeń turystyczna. Materiały konferencyjne*. PTTK, Warszawa 2007, s. 191.
3. Havelka Jan, *Znakowane trasy turystyczne w Europie*, [w:] *Szlaki turystyczne a przestrzeń turystyczna. Materiały konferencyjne*. PTTK, Warszawa 2007, s. 105.
4. *Instrukcja znakowania szlaków turystycznych*, PTTK Zarząd Główny, Warszawa 2007.
5. Jaśkowiak Franciszek, *Wielkopolski Park Narodowy. Przewodnik wycieczkowy*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1960.
6. Kapłon Jerzy, *Zarys historii tworzenia sieci szlaków turystycznych przez PTTK w latach 1873–1950*, [w:] *Szlaki turystyczne a przestrzeń turystyczna. Materiały konferencyjne*, PTTK Warszawa, 2007, s. 75.
7. Kucharski Bogdan, *Poznańskie szlaki turystyczne*, Agencja turystyczna Polonia, Poznań 1994.
8. Kucharski Bogdan, *Znakowane szlaki turystyczne województwa poznańskiego*, PAP, Poznań 1994.
9. Kucharski Bogdan, *Zbiór archiwalnych dokumentacji pieszych szlaków znakowanych w powiatach Wielkopolski, 14 teczek maszynopisów*, Poznań 1966–1970.
10. Łęcki Włodzimierz, *Wielkopolska. Szlaki piesze, przewodnik*, Wydawnictwo poznańskie, Poznań 1973.
11. Łęcki Włodzimierz, *Znakowane szlaki turystyczne okolic Poznania*, PTTK, Poznań 1959, wydanie II 1962.
12. Matysek Kazimierz, *Historia znakowanych szlaków pieszych okolic Poznania i rola Oddziału Poznańskiego PTTK w pracach znakarских*, [w:] „Znad Warty” nr 36/XVII 2008, s. 130.
13. Nowacki Dariusz, *Smocza ścieżka turystyczna*, [w:] „Turysta Wielkopolski” nr 22, Poznań 2008.
14. Robaczyński Wojciech, *Refleksja na temat prawnej regulacji szlaków turystycznych*, [w:] *Szlaki turystyczne a przestrzeń turystyczne. Materiały konferencyjne*, PTTK, Warszawa 2007, s. 55.
15. Rugała Lech, *Z dziejów znakowania*, [w:] „Turystyka Wielkopolski” nr 8–10, Poznań 2007, s. 15.
16. *Znakowane szlaki turystyczne Piły i okolic*, PTTK, Piła 2001.
17. *Znakowane szlaki turystyczne Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (folder)*, Wydawnictwo PTTK, „Kraj”, Warszawa 2006.

ZAŁĄCZNIK
Znakowane szlaki piesze
w województwie wielkopolskim
/opracowanie Wielkopolskiej Korporacji Oddziałów PTTK,
stan w 2009 r./

Znakowane szlaki piesze
w województwie wielkopolskim

Oddział PTTK	kolor	Numer	Przebieg szlaku	Rok odnow.	Powiat	Uwagi/ źródło inf.
b. Wałcz	czerwony	1135	Nadarzyce – Człopa, dł. 100 km. 0,0 Nadarzyce (PKS) – 12,4 jez. Karpiowe – (<i>WK/ZP</i>) – Wałcz – Nakielno – Strzalin – Tuczno – 100,0 Człopa (PKS), szl.1136z, 3001y	(2007)	złotowski woj. ZP	b. O/Wałcz 2003
b. Wałcz	zielony	1136	Żelichowo – Człopa – Tuczno, dł. 30,0 km 0,0 Żelichowo(PKS), szl. niebieski – 2,2 Przelewice – (<i>WK/ZP</i>) – 10,0 Trzebin – 13,0 Człopa (PKS), szl.1135c, 3001y – 19,0 Golin – 22,0 Brzeźniak – 26,5 Martew – 30,0 Tuczno (PKP, PKS)	(2007)	czarn-trzcian woj. ZP	b. O/Wałcz 2003
b. Wałcz	zielony	3507	Jastrowie – rez. „Diabli Skok”, dł. 20,0 km 0,0 Jastrowie – Samborsko – Brzeźnica – Budy – 20,0 rez. „Diabli Skok”,szl.3501y	2002	złotowski	b. O/Wałcz 2003
b. Wałcz	niebieski	3508	Nadarzyce – rez. „Diabli Skok”, dł. 11,0 km 0,0 Nadarzyce – 11,0 rez. „Diabli Skok”,szl.3501y	2002	złotowski	b. O/Wałcz 2003
	niebieski		Krzyż – Żelichowo – Dzierżążno Wielkie, dł. 28,7 km 0,0 Krzyż PKP – 2,0 jez. Łokacz – 4,8 leśn. Brzegi – 10,8 rez. „Buczyna w Kuźn. Żelich.” – 16,7 Kuźnica Żelichowska – 20,7 Żelichowo, szl.1136z – 23,7 Gieczynek – 28,7 Dzierżążno Wielkie (PKS), szl.204y		czarn-trzcian	W. Łęcki 1967
b. Wałcz Szamotuły Międzyrzecz	żółty	3001	Człopa – Drezdenko – Międzychód – Wierzbno, dł. 137,3 km 0,0 Człopa (PKS) – jez. Dłusko – Jagoda – 15,0 (<i>ZP/LB</i>) – 20,0 Stare Osieczno – 31,4 Podlasiec (PKP) – 45,2 Drezdenko (PKS) – 47,8 Osów – 50,3 Trzebiczy Nowy – 52,4 szl.1543n – 54,9 mostek na Lubiatce – 58,8 Gościm, ośr. wyp. – 59,8 jez. Solecko – 61,2 rez. „Czaplenice” – 64,0 jez. Siwino – 66,5 Lubiatowo – (<i>LB/WK</i>) – 70,8 Sowa Góra (PKS) – 74,5 Wielka Sowa – 77,0 leśn. Żmijowiec, szl.3521s – 78,1 Drzewce – 80,4 jez. Głębołek – 81,8 staw Kuźnik – 82,5 Mierzyn, ośr. wyp. (PKS) – 85,3 nadl. Międzychód (PKS) – 86,3 most na Warcie – 86,6 Międzychód-skrzyżowanie (PKS) – 87,1 Międzychód (PKS) – 88,4 Międzychód-Letnisko – 88,8 Bielsko – 90,1 mostek na Kamionce – 90,9 szl. niebieski i czarny – 92,2 leśn. Zielona Chojna – 94,0 Zatom Stary (PKS) – 97,7 Ławica, szl.3522n – 99,1 jez. Ławica – 100,4 jez. Chalinek – 101,1 jar k. Chalina – 104,1 Prusim, szl.1813c – 107,9 Kamionna (PKS), szl. czerwony – 112,0 Mnichy (PKS), szl. czerwony – 112,5 Mniszki (PKS) – 119,8 Łowyn (PKS) – 122,0 Jez. Głębokie – 124,9 Dormowo – 126,3 Królewska Góra – (<i>WK/LB</i>) – 131,3 Nowe Gorzycko (PKS) – 134,7 szl.3522n – 137,3 Wierzbno (PKS).	2001 2001 2002	woj. ZP czarn-trzcian woj. LB międzychodz. woj. LB	b. O/Wałcz 2003 O/Szamotuły 2003 O/Międzyrzecz

b. Wałcz	żółty	3501	Podgaje – Jastrowie – jez. Dobre, dl. 85,0 km 0,0 Podgaje (PKS) – 13,4 Jastrowie (PKS) – 28,0 Ptusza (PKP) – 35,5 Plytnica (PKS) – 39,4 Plytnica (PKP), szl.3512n – 48,0 leśn. Wrzosey – 55,1 Piaskinia – 57,5 Trzebieszki (PKS) – 62,7 rez. „Diabli Skok” – 70,0 (<i>WK/ZP</i>) – 72,0 Szwecja (PKS) – 79,8 Zdbice (PKS) – 85,0 jez. Dobre	1998	złotowski woj. ZP	b. O/Wałcz 2003
Złotów	czarny	3502	Radawnica – Kielpin, dl. 21,2 km. 0,0 Radawnica – Krzywa Wieś, szl.3503c – 21,2 Kielpin		złotowski	O/Złotów 2000
Złotów	czerwon y	3503	Krajenka – Lędyczek, dl. 45,1 km. 0,0 Krajenka (PKS) – Święta – Złotów – Zalesie – Radawnica, szl.3502s – Krzywa Wieś, szl.3502s – 45,1 Lędyczek (PKS)		złotowski	O/Złotów 2000
Złotów	niebieski	3504	Dookoła Złotowa, dl. 14,6 km. 0,0 Złotów -		złotowski	O/Złotów 2000
Złotów	żółty	3505	Złotów – Kujan, dl. 29,8 km. 0,0 Złotów – Stawnice – Zakrzewo – Wierzchołek – 29,8 Kujan (PKS)		złotowski	O/Złotów 2000
Złotów	zielony	3506	Lędyczek – Człuchów – Stara Rogoźnica, dl. 70,0 km 0,0 Lędyczek – 1,6 Prądy Kol. – (<i>WK/PM</i>) – Debrzno – Człuchów (PKP, PKS) – 70,0 St. Rogoźnica (PKS)		złotowski woj. PM	O/Złotów 2000
Piła Międzyuczeln.	czerwon y	184	Jez. Płotki k. Pily – Ujście – Chodzież – Margonin – Wągrowiec – Rogoźno – Skoki – Czerwonak, dl. 165,0 km. 0,0 jez. Płotki (MZK), szl.3515n – 7,0 Leszków cmentarz, szl.3517s – 10,9 Piła-Kalina (PKP), szl.204y – 13,9 Byszki, krzyż, szl.204y – 19,0 Ujście (PKS), szl.3522n – 23,5 Chrustowo – 26,5 Nietuszkowo – 30,5 Trojanki – 31,5 Papiernia – 35,0 wzgórze Gontyniec – 40,5 Chodzież dom wyc. – 41,5 Chodzież (PKP, PKS) – 45,8 wzgórze Weśrednik (124m) – 55,0 leśn. Marcinek – 57,0 leśn. Margonin – 58,5 Margonin (PKS) – 60,5 grodzisko Sołaszewo – 63,5 „Zakłeta Karczma” – 65,5 Próchnowo – 67,0 Bugaj – 68,9 gaj. Rybowo – 72,0 Rybowo – 74,5 Mała Laskownica (PKP) – 77,0 Laskownica Wielka – 80,5 Danabórz – 84,5 Bukowiec – 87,6 Kobylec (PKP) – 93,2 Wągrowiec (PKP, PKS) – 96,3 jez. Łęgowskie – 99,3 jez. Wiatrowskie – 102,9 Mikołajewo, skraj – 105,4 Pruśce – 110,4 Cieśle – 113,4 Rogoźno (PKS) – 126,4 ośr. wczasowy – 128,6 Potrzebanowo – 129,7 Skoki szkoła, szl.3587s – 132,5 Karolewo – 133,8 Szczodrochowo – 136,0 Rejowiec (PKS) – 138,4 Niedźwiedziny – 139,8 Miączynek – 141,9 leśn. Dzwonowo – 145,6 Zielonka, szl.3593n – 150,1 Okoniec, szl.3586s, 3592z – 151,7 Kamińsko – 161,6 Dziewicza Góra (143m), szl.3593n, 3594y – 165,0 Czerwonak PKP	1999 2005/06	pilski chodzieski wągrowiecki obornicki wągrowiecki poznański	O/Piła O/Międzyucz.
Piła	czarny	3511	Wiesiołka – Stara Łubianka – rez. Kuźnik, dl. 25,0 km. 0,0 Wiesiołka (PKS), szl.1128z – 1,3(<i>ZP/WK</i>) – 2,4 Bukowa Góra – 4,1 jez. Rakowe – 9,0 Stara Łubianka (PKS) – 9,6 Stara Łubianka (PKP) – 12,5 leśn.	2005	woj. ZP pilski	O/Piła

			Czapla, szl.3512n – 16,5 Dobrzyca (PKS) – 20,0 szl.3515n – 25,0 rez. Kuźnik szl.3512n, 3513y, 3514z.			
Piła	niebieski	3512	Plytnica – Piła ul. Zbrojna, dł. 17,8 km. 0,0 Plytnica (PKP) – 4,9 Zabrodzie – 11,2 leśn. Czapla – 15,3 jez. Kuźnik Duży – 15,6 jez. Kuźnik Mały – 16,6 rez. „Kuźnik”, szl.3511s, 3513y, 3514z. – 17,8 Piła (MZK)	2004	pilski	O/Piła
Piła	żółty	3513	Rez. Kuźnik – Skrzatusz, dł. 17,0 km. 0,0 rez. „Kuźnik” – 3,6 szl. 3512n – 8,1 torry kolejowe – 12,0 szl. 3516n – 17,0 Skrzatusz (PKS)	2005	pilski	O/Piła
Piła	zielony	3514	Rez. Kuźnik – Piła ul. Walecka, dł. 6,0 km. 0,0 rez. „Kuźnik” – 2,9 jez. Kuźnik Mały, szl. 3512n – 6,0 Piła (MZK)	2004	pilski	O/Piła
Piła	niebieski	3515	Piła – Żabostowo, dł. 21,0 km. 0,0 Piła Główna PKP – 0,5 most rz. Gwda – 3,5 elektrownia „Koszyce” – 9,3 jez. Płotki (MZK), szl. 184c – 12,7 jez. Piaseczno – 17,2 Jeziorki (PKS) – 21,0 Żabostowo-ośr. wyp, szl. 204y	2004	pilski	O/Piła
Piła	niebieski	3516	Piła ul. Wojska Polskiego – Skrzatusz, dł. 13,0 km. 0,0 Piła, schr. Szkolne (MZK) – 9,7 Góra Dąbrowa (207m) – 10,8 Dąbrówka – 13,0 Skrzatusz (PKS)	2005	pilski	O/Piła
Piła	czarny	3517	Piła – Leszków, dł. 6,0 km. 0,0 Piła Główna PKP – 0,5 most rz. Gwda – 5,6 Piła-Leszków PKP – 6,0 Leszków, szl. 184c	1999	pilski	O/Piła
Międzyrzecz	czarny	3521	Żmijowiec – przyst. PKS, dł. 2,4 km. 0,0 leśn. Żmijowiec, szl.3001y – 0,7 osada leśna – 2,0 mogiły – 2,4 szosa Międzychód-Drezdenko (PKS).	2004	międzychodz.	O/Międzyrzecz
Piła	niebieski	3520	Ujście – Czarnków – Sieraków – Międzychód – Pszczew – Zbąszyń – Kaszczor – Leszno – Góra – Wąsosz, dł. 365,2 km 0,0 Ujście (PKS), szl.184c – 4,0 Mirosław – 11,0 Walkowice (PKS) – 13,0 Romanowo Górne, skraj – 19,5 Romanowo Dolne – 23,0 Osuch – 25,5 Czarnków, rynek (PKS), szl.185z – 27,2 Czarnków-park, wzgórze – 30,8 leśniczówka – 34,5 Goraj Zamek, szl.185z – 35,7 Bzowo – 36,6 Antoniewo – 42,9 Kruteczek – 47,3 Hamrzysko, szl. żółty – 54,9 jez. Bialskie – 57,8 Mężyk, szl. żółty – 65,3 Miały, skraj – 69,7 Marylin – 75,8 Kobusz, szl.204y, 1814z – 85,8 Bucharzewo „Chata Zbójców”, szl.1813c – 87,1 szl.1813c – 91,3 Piaski – 92,1 Sieraków rynek (PKS), szl.204y – 93,0 Sieraków ul. Dworcowa – 95,5 Góra – 97,3 jez. Głębozec – 102,8 Ławica, szl.3001y – 106,5 leśn. Kolno Młyn, szl.1813c – 108,4 grodzisko – 111,7 Międzychód-Letnisko, szl. c, s – 113,4 Międzychód (PKS) – 118,2 Gorzycko – 120,6 Gorzycko, bar (PKS) – 126,9 szl.3001y – 138,5 Szarcz (PKS) – 143,1 Pszczew rynek (PKS) – 148,5 jez. Chłop – 158,5 jez. Wielkie – 161,1 Trzciel	2002	pilski	O/Piła
Szamotuły				2001	czarn-trzcian	
Międzyrzecz				2006	szamotulski międzychodz. woj. LB woj. LB/ nowotomyski wolsztyński	O/Szamotuły
				2004		

Zielona Góra			(PKS) – 172,8 Strzyżewo (PKS), szl.3077c – 176,8 Nowy Świat – 177,6 Zbąszyń Przedmieście PKP – 178,6 Zbąszyń rynek (PKS) – 182,1 Nądnia – 187,4 Nowa Wieś Zamek (PKS) – 188,8 Nowa Wieś Zbąska (PKS) – 192,0 Grójec Wielki – 202,0 Mała Wieś – 204,0 Kopanica, skraj – 207,3 leśn. Jaromierz – 213,8 Wilcze (PKS) – 215,7 Rudna (PKS) – 220,6 Świętno (PKS), szl.3082y – 225,0 Płd. Kanał Obry – 228,0 Kaliska – 231,5 Kaszczor (PKS), szl.3082y – 232,9 Wieleń Zaobrzański (PKS) – 235,3 Osłonice (PKS) – 239,5 Olejnica (PKS), szl. czarny – 242,2 Górecko – 244,0 szl. żółty – 245,4 Dominice – 246,6 Pudełkowo – 248,3 Boszkowo, ośr. wodny – 249,2 Ujazdowo – 252,1 Włoszakowice (PKP), szl. żółty – 255,2 leśn. Koczury – 258,1 Jezierzycy Kościelne (PKS) – 262,7 Krzycko Wielkie – 267,5 k. leśn. Smyczyna – 271,7 leśn. Błotkowo, szl.3632y – 275,8 Targowisko – 277,0 Górka Duchowna (PKP) – 278,1 Górka Duchowna (PKS) – 281,6 Żakowo (PKS) – 285,2 Klonowiec – 290,5 Gronowo – 294,1 Leszno rynek – 297,4 szl. czerwony – 298,8 szl. zielony – 299,4 leśn. Nowy Świat – 305,7 pomnik – 310,7 Rydzyna (PKS) – 312,1 Kłoda (PKS) – 313,3 Rydzyna (PKP) – 316,0 Tarnowa Łąka (PKS) – (<i>WK/DS</i>) – 321,2 Czernina Dolna – 326,5 Włodków Dolny – 328,9 Góra (PKS), szl.3082y – 334,3 Zawiścice – 340,9 Wierzowice Wielkie (PKS) – 341,9 most na Baryczy – 343,0 Wierzowice Małe – 347,6 Zawiszów – 349,6 Cieszyny (PKS) – 351,8 Jemielno (PKS) – 353,5 Łęczycza (PKS) – 355,3 Czeladź Mała – 357,5 Piotrowice Małe – 359,8 Chocieborowice – 362,6 Kowalów (PKS) – 365,2 Wąsosz, rynek (PKS), szl.3652s.	2004	leszczyński	O/Międzyrzec z
Kościan				2001	górowski (woj. DS)	Zielona Góra
						O/Kościan
Szamotuły	zielony	185	Szamotuły – Obrzycko – Czarnków – Trzcianka – Niekursko, dl. 88,7 km 0,0 Szamotuły PKP – 1,5 Szamotuły zamek – 4,0 Szczuczyn – 5,4 Grabowiec – 10,9 Kobylniki, szl.1813c – 12,3 Słopanowo (PKS), szl.1813c – 12,8 Słopanowo kościół – 16,7 Obrzycko rynek (PKS) szl.1813c – 17,0 most, rz. Warta – 24,4 Klempicz (PKS) – 34,6 Stajkowo – 37,4 Lubasz (PKS) – 41,0 przyst. (PKS) – 44,7 Goraj Zamek, szl. 3522n – 49,4 leśniczówka – 52,7 Czarnków rynek (PKS), szl.3522n – 53,5 most, rz. Noteć – 57,6 Lipnica, śluza – 60,7 Kuźnica Czarnkowska (PKS) – 64,2 Radolinek (PKS) – 69,7 Radolin (PKS) – 74,7 Teresin (PKS) – 80,2 jez. Sarcz, szl.204y – 84,2 Huby Niekurskie – 88,7 Niekursko (PKS)	2002	szamotulski	O/Szamotuły
Piła				2000	czarn-trzcian	O/Piła
				1998		
Szamotuły	żółty	204	Ostroróg – Sieraków – Wieleń – Piła Kalina – Nakło – Bydgoszcz, dl. 268,8 km 0,0 Ostroróg rynek (PKS) – 11,3 Podborowo folwark – 12,5 Zajączkowo (PKS) – 17,0 Nojewo (PKS) – 19,7 szl.1797s – 22,9 Śródka (PKS) – 28,3 leśn. Kłodzisko – 31,4 Pakawie, szl.1814z – 39,0 leśn. Tuchola – 41,8 Tuchola (PKS) – 45,5 Sieraków ul. Dworcowa – 46,4 Sieraków rynek (PKS) – 50,8 Kobyłarnia, szl.1799s – 55,0 Borowy Młyn, szl.1813c – 58,4 Francuskie Góry – 66,5 Kobusz, szl.3522n,	2001	szamotulski	O/Szamotuły
Piła				1997	międzychodz.	
					czarn-trzcian	O/Piła

Bydgoszcz			1814z – 72,6 Piłka (PKS) – 78,1 Marylin – 86,7 Potrzebowice – 89,8 Wieleń Płd. – 91,4 Wieleń (PKS) – 93,0 Wieleń Ph. PKP – 98,7 leśn. Zwierzyniec – 107,0 Dzierżążno Wielkie (PKS), szl. niebieski – 112,0 Dzierżążno Małe – 119,0 Człopski Bród – 122,0 Smolarnia – 125,5 Straduń – 132,0 jez. Sarcz, szl.185z – 141,0 Łomnica – 146,0 Łomnicki Młyn – 150,0 Stobno (PKP) – 161,6 Motylewo (PKS) – 164,1 Byszki, krzyż, szl.184c – 167,1 Piła Kalina PKP, szl.184c – 173,0 Żabostowo ośr. wyp, szl.3515n – 175,0 Kaczory (PKP) – 186,3 Brzostkowo Nowe (PKS) – 197,0 Białośliwie (PKP, PKS) – 202,5 Krostkowo (PKP, PKS) – 211,5 Wyrzysk-Osiek PKP – 215,3 Dąbki (PKS) – 217,9 Żelazno (PKS) – (WK/KP) – 222,2 rez. Borek – 225,2 Samostrzel (PKP) – 226,9 Samostrzel (PKS) – 230,3 leśn. Wybitowo – 240,6 Nakło (PKP, PKS) – 247,1 Potulice – 251,7 Brzózki – 253,2 Tur (PKS) – 256,5 Głębozec – 263,0 Łochowo – 268,8 Bydgoszcz Prądy (MPK).	1999 2000	pilski woj. K-P	
	żółty		Chodzież – Chodzież, dł. 20,0 km. 0,0 Chodzież (PKP), szl.184c – 11,0 wzgórze Gontyniec (192m) – 14,0 Oleśnica – 16,5 szpital – 19,0 Dom Wycieczkowy – 20,0 Chodzież (PKP)		chodzieski	W. Łęcki 1967
	czarny		Chodzież – Chodzież, dł. 12,0 km. 0,0 Chodzież (PKP), szl.184c – 2,5 Rataje – 5,0 wzgórze 124m – 11,0 Dom Wycieczkowy – 12,0 Chodzież (PKP)		chodzieski	W. Łęcki 1967
	czerwon y		Międzychód - Kamionna - Lewice, dł. 23,9 km. 0,0 Międzychód-Letnisko (PKP) – 0,6 Bielsko – 1,9 mostek na Kamionce – 2,4 „Jez. Koleńskie – 3,3 rez. „Kolno Międzychodzkie”, szl. czarny – 4,2 Kolno – 8,3 Kamionna (PKS), szl.3001y – 13,0 Mnichy (PKS), szl.3001y – 13,5 Mniszki (PKS) – 20,6 Wielki Młyn – 23,9 Lewice (PKP, PKS)		międzychodz	W. Łęcki 2000
	czarny		Międzychód-Letnisko – rez. Kolno Międzychodzkie, dł. 11,9 km 0,0 Międzychód-Letnisko – 0,4 Bielsko – 7,4 Zielona Chojna – 8,8 grodzisko – 9,7 Kolno – 11,9 rez. „Kolno Międzychodzkie”, szl.1813c		międzychodz	W. Łęcki 2000
	czarny		Gorzyń – Królewska Góra – Gorzyń, dł. 12,7 km 0,0 Gorzyń (PKS) – 3,7 szl.3522n – 4,3 Nowe Gorzycko (PKS) – 5,0 Sterki – 6,9 szl.3001y – 8,1 Królewska Góra – 8,9 Nowy Młyn Dormowo – 9,7 Stary Młyn Dormowo – 12,7 Gorzyń (PKS)		międzychodz	W. Łęcki 2000
Szamotuły	czarny		Kwilcz – Chalin - Kłosowice, dł. 12,7 km 0,0 Kwilcz (PKS) – szl.1813c – 4,6 Kurnatowice – 7,4 jez. Małe – 8,4 Chalin – 10,3 szl.3522n – 12,7 Kłosowice (PKS)	2002	międzychodz	O/Szamotuły
Szamotuły	zielony	d.1794	Bytyń – Duszniki, dł. 13,8 km 0,0 Bytyń (PKS) – 1,5 rez. „Brzęki przy Starej...”- 3,6 rez. „Bytyńskie Brzęki” – 6,3 Młynkowo (PKS) – 7,6 leśn. Duszniczki – 9,0 rez. „Duszniczki” – 12,6 Duszniki kościół – 13,8 Duszniki (PKS)	2001	szamotulski	O/Szamotuły
Szamotuły	czerwon	d.1795	Otorowo – Brodziszewo, dł. 10,1 km	1997	szamotulski	O/Szamotuły

	y		0,0 Otorowo (PKS) – 4,1 Szczepy – 8,1 leśn. Ostrolesie – 10,1 Brodziszewo (PKS)			
Szamotuły	zielony	d.1796	Lubosz – Chrzypsko Wielkie, dł. 16,4 km 0,0 Lubosz (PKS) – 3,4 leśniczówka – 5,5 jez. „Białokoskie – 13,9 Łęczeczki (PKS), szl.1797s – 16,4 Chrzypsko Wielkie (PKS)	2002	międzychodz	O/Szamotuły
Szamotuły	czarny	d.1797	szl.204y k. Nojewa – Łęczeczki, dł. 7,7 km 0,0 szl.204y – 3,8 Chrzypsko Małe – 7,7 Łęczeczki (PKS), szl.1796z	2003	międzychodz	O/Szamotuły
Szamotuły	czarny	d.1798	Sieraków – Góra, dł. 8,1 km 0,0 Sieraków ul. Dworcowa – 1,9 jez. Lutomskie – 3,0 rez. „Buki nad...” – 4,2 jez. Jaroszewskie – 5,2 Grobia (PKS) – 7,6 jez. Wielkie – 8,1 Góra, szl.3522n	2001	międzychodz	O/Szamotuły
	czarny	d.1799	Kobylarnia – Kukułka – Błoto - Międzychód, dł. 27,3 km 0,0 Kobylarnia szl.204y – 4,4 Kukułka szl.1813c – 8,2 Błoto – 9,3 leśn. Błoto – 14,2 leśn. Zwierzyniec – 17,3 Kaplin (PKS) – 19,3 Radgoszcz (PKS) – 23,7 Międzychód (PKS)		międzychodz	W. Łęcki 2000
Szamotuły	czerwon y	d.1813	Sieraków – Prusim - Chojno – Wronki – Obrzycko - Słopanowo, dł. 102,6 km 0,0 Sieraków ul. Dworcowa – 2,1 jez. Jaroszewskie – 7,6 jez. Głębocek – 12,4 Kurnatowice – 14,4 las k. Kwilcza, szl. czarny – 21,1 Prusim, szl.3001y – 23,8 jez. Lubiwiec – 25,9 leśn. Kolno Młyn, szl.3522n – 29,0 Zatom Stary (PKS) – 30,8 prom, rz. Warta – 35,0 jez. Barlin – 36,5 Kukułka, szl.1799s – 39,1 Borowy Młyn, szl.204y – 41,4 leśn. Lichwin, szl.1814z – 43,1 Jeziorno – 46,0 szl.3522n – 47,3 Bucharzewo „Chata Zbójców”, szl.3522n – 50,0 leśn. Pustelnia – 53,3 jez. Radziszewskie, szl.1814z – 57,1 Chojno, (PKS), szl.1814z – 58,7 Bielawy – 64,7 szl.1814z – 66,1 Mokrz (PKP), szl.1814z, żółty – 73,9 szl. żółty – 75,2 Zamość – 75,9 Wronki, st. benzynowa – 77,9 Borek – 82,7 Ordzin – 86,1 Obrzycko, cmentarz – 86,8 Obrzycko, rynek (PKS), szl.185z – 89,9 leśn. Daniele – 92,6 Jaryszewo – 93,0 Brączewo – 95,9 pomnik – 100,8 Kobylniki, szl.185z – 102,6 Słopanowo (PKS), szl.185z	2001	międzychodz szamotulski	O/Szamotuły
Szamotuły	zielony	d.1814	Jez. Radziszewskie – Chojno – Mokrz – Kobusz - Sieraków, dł. 47,4 km 0,0 jez. Radziszewskie, szl.1813c – 2,3 ośr. wyp. – 4,2 Chojno (PKS), szl.1813c – 4,8 prom na Warcie – 6,7 Pakawie, szl.204y – 8,7 Pożarowo – 11,8 Biezdrowo – 15,6 Wartosław (PKS) – 16,4 prom na Warcie – 16,7 Krasnobrzeg (PKS) – 19,1 Mokrz (PKP), szl.1813c, żółty – 23,2 leśn. Tomaszewo – 34,6 Kobusz, szl.3522n, 204y – 40,8 gaj. Jelenie – 42,5 leśn. Lichwin, szl.1813c – 43,0 gaj. Lodzia – 46,7 Piaski – 47,4 Sieraków-rynek	2000	szamotulski międzychodz	O/Szamotuły
	czarny		szl.1813c – szl.204y, dł. 9,9 km 0,0 szl.1813c – 4,3 Lutom (PKS) – 5,8 Diabelski Kamień – 8,3 Lesionki – 9,9	2003	międzychodz	W. Łęcki 2000

			szl.204y			
Szamotuły	żółty		Wronki – Gulcz, dł. 26,8 km 0,0 Wronki PKP – 1,7 Zamość, szl.1813c – 16,2 Biała – 20,2 Hamrzysko – 22,2 Maciejewo 25,5 Hamrzysko (PKS), szl.3522n – 26,5 Gulcz (PKS) – 26,8 Gulcz	2002	szamotulski czarn-trzcian	O/Szamotuły
Szamotuły	żółty		Wrzeszczyna – Mokrz, dł. 18,5 km 0,0 Wrzeszczyna (PKS) – 6,8 Mężyk, szl.3522n – 13,5 leśn. Rzecin – 14,3 Rzecin – 18,5 Mokrz PKP	2003	szamotulski czarn-trzcian	O/Szamotuły
Zielona Góra	czerwony	3077	?? Miedzichowo – Zbąszyń, dł. 43,7 km 0,0 Miedzichowo (PKS) – 8,3 Łomnica, skraj – 14,8 Strzyżewo (PKS), szl.3522n – 20,1 Strzyżewo Piaski – (WK/LB) – 21,7 Dąbrówka Wlkp (PKS) – 24,3 – Zbąszynek cmentarz – 25,9 Chlastawa (PKS) – 28,1 Kosieczyn (PKS) – 31,9 Dąbrowa – 34,1 Nowa Wieś Zbąska (PKS), szl.3522n – 36,6 jez. Zbąszyńskie – 39,4 Perzyny (PKS) – 42,0 Przyprostynia (PKS) – 43,7 Zbąszyń rynek (PKS), szl.3522n. ?? Miedzichowo – Zielona Góra – Bytom Odrzański, dł. 180 km 0,0 Miedzichowo (PKS) – 8,3 Łomnica, skraj – 14,8 Strzyżewo (PKS), szl.3522n – 20,1 Strzyżewo Piaski – (WK/LB) – Zabór – Zielona Góra – Niwiska – Nowe Miasteczko – 180,0 Bytom Odrzański		nowotomyski woj. LB	P. Anders 1989 ZG PTTK 2003
Zielona Góra Szamotuły	żółty	3082	Góra – Szlichtyngowa – Wschowa – Lgiń – Kaszczor – Sława – Wolsztyn – Nowy Tomyśl, dł. 179,8 km. 0,0 Góra (PKP), szl.3522n – 4,1 szl. zielony – 7,7 szl. czerwony – 9,4 Ryczeń (PKS) – 9,9 leśn. Ryczeń – 15,2 Luboszyce Małe – 17,5 Luboszyce (PKS) – 19,7 Maselkowice (PKS) – 24,2 Lipowiec (PKS) – 26,8 Żabin (PKS) – 28,6 Wągroda (PKS) – 30,0 Karów (PKS) – 32,2 Świerczów (PKS) – 34,4 most na Baryczy (DŚ/LB) – 35,0 Wyszanów (PKS) – 37,5 Szlichtyngowa (PKP) – 38,0 Szlichtyngowa (PKS) – 40,1 Dryżyna – 45,1 Kowalewo (PKS) – 47,4 most na Kanale Kopanickim – 49,2 Czerlejewo – 53,4 Siedlnica (PKS) – 58,4 Przyczyna Dolna – 59,1 Wschowa (PKS) – 62,6 Nowe Ogrody (PKS) – 64,5 Buczyny (PKS) – 68,0 Hetmanice (PKS) – 70,3 Lgiń (PKS) – (LB/WK) – 75,8 Radomyśl (PKS) – 79,1 Wijewo (PKS) – 80,3 Brenno (PKS) – 81,5 kanał między Jez. Breńskim i Trzytoniowym – 84,5 Wieleń Zaobrzański (PKS) – 86,2 Kaszczor (PKS), szl.3522n – (WK/LB) – 91,3 Spokojna (PKS) – 93,8 Śmieszkowo (PKS) – 95,8 Wróblów (PKS) – 98,7 Sława rynek, szl. zielony – 100,8 Radzyń (PKS) – 107,9 Jeziorna, skraj – 111,0 rez. Mesze – 112,3 Mesze – 117,0 Józefów (PKS) – 117,7 Lubiatów – 125,0 Ciosaniec (PKS) – 128,5 Płd. Kanał Obry – (LB/WK) – 132,6 Świętno (PKS), szl.3522n – 141,3 Nowa Obra (PKS) – 145,3 most, rz. Dojca – 151,2 Wolsztyn (PKP, PKS) – 154,7 Karpicko – 158,0 Ruchocki Młyn – 165,9 Kuźnica Zbąska, skraj – 173,4 skrzyż. k. Borui Kościelnej – 179,8 Nowy Tomyśl PKP	2001	górowski (woj. DS) woj. LB leszczyński woj. LB wolsztyński grodziski nowotomyski	O/Szamotuły
Żnin	czerwony	4131	Kcynia – Grocholin – Golańcz, dł. 20,0 km		woj. KP	O/Żnin

	y		0,0 Kcynia PKP – 3,2 Żurawa – 9,1 Grocholin – 13,6 Rozpętek – <i>(KP/WK)</i> – 17,0 Oleszno, głąz – 19,5 Gołańcz zamek – 20,0 Gołańcz PKP		wągrowiecki (4,9)	1999
Żnin Gniezno	żółty	4138	Zrazim – Mielno – Ławki – Trzemeszno, dl. 45,8 km 0,0 Zrazim (PKS), szl.4139z – 5,1 Koldrąb – 9,1 Recz (PKS) – 10,9 Kowalewo (PKS) – <i>(KP/WK)</i> – 15,1 Mielno (PKS), szl.4139z – 29,1 Gołąbki – 32,1 Ławki – 35,7 Kruchowo – 39,7 Kierzkowo – 45,8 Trzemeszno PKP, szl.4154c	1999	żniński (10,9) gnieźnieński (34,9)	O/Żnin 1999 O/Gniezno
Żnin Gniezno Konin	zielony	4139 3603	Janowiec Wlkp. – Strzyżewo Kościelne – Słupca, dl. 103,9 km 0,0 Janowiec Wlkp (PKP, PKS) – 4,8 Zrazim, szl.4138y – 10,5 Skórki (PKS) – 15,2 Rzym (PKS) szl.4133c – <i>(KP/WK)</i> – 19,2 Dziadkowo – 25,3 Mielno (PKS), szl.4138y – 32,1 leśn. Brody – 37,4 Strzyżewo Kościelne (MPK), szl.3542n – 41,5 Jankowo Dolne (MPK) – 44,6 Jankowo Dolne (PKP) – 51,2 Krzyżówka, szl.4154c – 62,1 Piłka – 65,9 Skorzęcin plaża (PKS), szl.3602s – 78,8 Powidz (PKS) – 82,5 Polanowo – 88,1 Kochowo – 89,4 Mieczownica, szl.3601s – 91,7 Brzozogaj – 97,4 Korwin – 103,9 Słupca PKP	2005 2006	żniński (19,2 km) gnieźnieński (46,7 km) słupecki (38,0 km)	O/Żnin 1999 O/Gniezno O/Konin
Gniezno	czerwon y	4154	Gniezno – Trzemeszno – Mogilno – Strzelno – Kruszwica, dl. 89,0 km 0,0 Gniezno PKP – 5,0 las Jelonek, szl.3541y – 9,3 Kędzierzyn – 11,6 Nowa Wieś Niechanowska – 16,4 Krzyżówka, szl.4139z – 19,9 Miaty – 24,7 Trzemeszno (PKP), szl.4138y – 30,6Wydartowo (PKS) – 33,7 Izdby – <i>(WK/KP)</i> – 36,5 Gozdawa – 40,4 Mogilno (PKP, PKS) – 47,9 Goryszewo – 49,5 Kwieciszewo – 56,3 Jeziorki – 60,0 Strzelno (PKS), szl.3601n – 89,0 Kruszwica (PKS)	2001	gnieźnieński (33,7) mogileński (woj. K-P)	O/Gniezno
Gniezno	żółty	3541	Gniezno Jelonek – Gniezno PKP, dl. 14,4 km 0,0 Gniezno las Jelonek (MPK) – 2,5 pomnik – 5,9 leśniczówka – 8,1 Kokoszki – 10,3 Dalki – 11,7 stadion – 14,4 Gniezno PKP	2001	gnieźnieński	O/Gniezno
Gniezno	niebieski	3542	Gniezno – Strzyżewo Kościelne, dl. 10,2 km 0,0 Gniezno PKP – 5,9 Wełnica – 10,2 Strzyżewo Kościelne (PKS), szl.4139z	2002	gnieźnieński	O/Gniezno
Gniezno	czerwon y	3543	Dziekanowice – Pierzyska – Gniezno, dl. 22,2 km 0,0 Dziekanowice (PKS) – 3,4 Fałkowo (PKP) – 9,8 Pierzyska (PKP) – 12,6 Woźniki – 15,6 Skierszewo – 22,2 Gniezno PKP	2003	gnieźnieński	O/Gniezno
Gniezno	żółty	3544	Pierzyska – Czarniejewo, dl. 15,5 km 0,0 Pierzyska PKP, szl.3543c – 4,1 Pawłowo (PKS) – 9,4 rez. "Bielawy" – 15,5 Czarniejewo (PKS)	2001	gnieźnieński	O/Gniezno
Konin	niebieski	3601	Wilczyn – Mrówki – Przyjezierze – Strzelno, dl. 29,0 km 0,0 Wilczogóra (PKS) – 5,4 Mrówki – 9,6 Mlecze – 10,6 Wysoki Most – <i>(WK/KP)</i> – 15,0 Przyjezierze (PKS) – 29,0 Strzelno (PKS), szl.4154c.	2005 1998	słupecki woj. K-P	O/Konin
Gniezno	czarny	3602	Skorzęcin, szlak okrężny, dl. 9,0 km 0,0 Skorzęcin plaża (PKS), szl.4139z – 3,2 Piłka – 9,0 Skorzęcin plaża (PKS)	1999	gnieźnieński	O/Gniezno
Konin	czarny	3604	Mieczownica, szl.4139z – Giewartów (PKS), dl. 2,0 km	2006	słupecki	O/Konin

Konin	czarny	3605	Szl. 3601n – grodzisko „Świętne”, dl. 0,8 km	2005	koniński	O/Konin
Konin	czerwony	3606	Sompolno – Ślesin, dl. 16,1 km 0,0 Sompolno (PKS) – 6,9 Ignacewo – 16,1 Ślesin (PKS)	2004	koniński	O/Konin
Konin	czarny	3607	Kazimierz Biskupi – Bieniszew, dl. 6,7 km 0,0 Kazimierz Biskupi (PKS) – 4,7 szl.3608z – 6,7 Bieniszew (PKS)	2004	koniński	O/Konin
Konin	zielony	3608	Kawnice – Bieniszew – Licheń Stary – Konin, dl. 37,4 km 0,0 Kawnice (PKP) – 5,6 szl.3607s – 7,8 Bieniszew (PKS) – 11,5 Ludwikowo – 14,0 Gosławice (MZK) – 22,5 Licheń Stary (PKS) – 26,5 gaj. Dąbrówka – 28,6 Anielew – 31,3 Rudzica (PKS) – 35,0 Konin, ul. Leśna – 37,4 Konin (PKP).	2004	koniński	O/Konin
Konin	żółty	3609	Brzeźno (MZK) – Złota Góra, szl.3610n, dl. 3,7 km	2005	koniński	O/Konin
Konin	niebieski	3610	Żychlin – Wyszyna – Turek, dl. 32,9 km 0,0 Żychlin (MZK) – 4,9 Złota Góra (191m) – 7,0 Teresina – 11,9 Stawki – 13,2 Wyszyna (PKS) – 18,0 Tarnowski Młyn (PKS) – 23,2 Księża Góra (164m) – 31,0 Zdrojki – 32,9 Turek (PKS)	2005	koniński turecki	O/Konin
Jarocin	czerwony	3611	Gołuchów – Żerków – Śmielów – Ruda Komorska – Pyzdry – Białobrzegi – Łądek, dl. 93,1 km 0,0 Gołuchów park, szl.193y,3682n – 3,4 Tursko (PKS) – 5,8 Bogusławice – 9,1 Rokutów (PKS) – 14,2 Grodzisko (MPK) – 20,5 Broniszewice (PKS) – 22,4 Żbiki (PKS) – 27,5 Żegocin (PKS) – 30,8 Wieczyn – 32,5 Grab (PKS) – 34,6 Prusinowo – 37,6 Miniszewo (PKS) – 46,9 Żółków – 49,5 Żerków rynek (PKS), szl.183z – 52,3 Łysa Góra (161m), szl.183z – 56,9 Śmielów (PKS), szl.183z – 61,0 Antonin – 63,0 Komorze – 65,0 Ruda Komorska (PKS) – 67,8 Modlnica – 70,8 Pyzdry (PKS) – 78,8 Białobrzegi – 81,7 Wrąbczynek – 89,7 Łąd – 93,1 Łądek (PKS).		pleszewski jarociński wrzesiński	O/Jarocin 1999
Konin				2006	ślupecki	O/Konin
Poznański	czerwony	186	Osowa Góra – Rogalin – Kórnik – Zaniemyśl - Sulęcinek, dl. 74,3 km 0,0 Osowa Góra szl.3583n – 3,2 leśn. Górka – 9,2 dyr. WPN – 10,1 Głaz Leśników, szl.3591y – 14,2 Puszczykówko (PKP), 3591y – 17,6 Rogalinek (PKS), szl.3577z – 22,0 Rogalin (PKS) – 29,3 Daszewice (PKS) – 32,8 Kamionka (MPK) – 36,8 Drapałka, szl.3584s – 41,5 Mościenica – 42,7 Błonie, szl.3579y – 44,2 Kórnik rynek (PKS) – 46,2 Bnin rynek (PKS), szl.3579y – 53,5 Jezioro Wielkie – 59,6 Zaniemyśl (PKP, PKS), szl.3580s, 3581y – 62,9 Majdany, szl.3580s – 67,1 Czarnotki – 74,3 Sulęcinek PKP	2005	WPN poznański	O/Poznański
				2004	średzki	
Międzyuczeln.	żółty	3545	Czarniejewo – Wierzyce, dl. 17,5 km 0,0 Czarniejewo (PKS) – 4,2 leśniczówka – 4,7 rez. „Modrzew...” – 6,6 gaj. Starzenina – 11,2 d. gaj. Wygoda, szl.3619z – 12,6 jez. Baba, szl.3616n – 14,8 Jezierce – 17,5 Wierzyce (PKS)	2003	gnieźnieński poznański	O/Międzyucz.
Poznański	zielony	3572	Krzyżowniki – Strzeszynek - Gołęcin, dl. 13,5 km	2001	m. Poznań	O/Poznański

			0,0 Krzyżowniki (MPK) – 4,0 Kiekrz (MPK) – 6,8 Strzeszynek – 12,5 jez. Rusałka – 13,5 Golęcín (MPK)			
Poznański	żółty	3573	Sypniewo – ul. Ożarowska, dł. 6,7 km 0,0 Sypniewo (MPK) – 1,2 Kopylnik, szl.186c – 2,2 Daszewice, skraj – 5,2 Babki – 6,7 Ożarowska (MPK)	1992	m. Poznań poznański	O/Poznański
Poznański	żółty	3574	Nowa Wieś Poznańska – Splawie, dł. 6,8 km 0,0 Nowa Wieś Poznańska (MPK) – 3,4 szl.3575n – 6,8 Splawie (MPK)	2005	poznański m. Poznań	O/Poznański
Poznański	niebieski	3575	Tulce – Darzybór, dł. 7,1 km 0,0 Tulce (PKS) – 4,6 szl. 3574y – 7,1 Darzybór (MPK)	2002	poznański m. Poznań	O/Poznański
Poznański	żółty	3576	Lusowo - Zakrzewo – Pałędzie, dł. 19,6 km 0,0 Lusowo (MPK) – 4,9 Lusówko (MPK) – 8,2 Otowo – 11,9 Zakrzewo (PKS) – 14,0 pomnik – 15,1 miejsce straceń – 18,6 Dąbrówka (MPK) – 19,6 Pałędzie PKP	2003	poznański	O/Poznański
Poznański	zielony	3577	Wiórek – Rogalinek, dł. 9,4 km 0,0 Wiórek (PKS) – 8,4 Rogalinek, szl.186c – 9,4 Rogalinek (PKS)	2001	poznański	O/Poznański
Poznański	czerwony	3578	Żabno – Krajkowo Folwark – Drużyna Poznańska, dł. 24,1 km 0,0 Żabno (PKS) – 5,1 Brodniczka – 10,6 Krajkowo Folwark – 11,2 leśniczówka – 18,6 Sowinki – 22,2 mogiły, szl.3583n – 24,1 Drużyna Poznańska PKP	2002	śremski poznański	O/Poznański
Poznański	żółty	3579	Bnin – Błonie, dł. 3,7 km 0,0 Bnin rynek (PKS), szl.186c – 2,7 leśn. Zwierzyniec – 3,7 Błonie, szl.186c	2002	poznański	O/Poznański
Poznański	czarny	3580	Majdany – Zaniemyśl, dł. 5,4 km 0,0 Majdany, szl.186c – 3,1 Zwola – 5,4 Zaniemyśl (PKP, PKS)	2004	średzki	O/Poznański
Poznański	żółty	3581	Zaniemyśl – Czmoń, dł. 9,8 km 0,0 Zaniemyśl (PKP, PKS) – 6,4 Kaleje (PKS) – 9,8 Czmoń (PKS)	2004	średzki, śremski, poznański	O/Poznański
Poznański	niebieski	3582	Śrem – Zaborowo – Gogolewo, dł. 21,2 km 0,0 Śrem (PKS) – 4,6 Łęg – 6,6 Bystrzyk – 14,1 Zaborowo (PKS) – 18,5 Gogolewko – 20,0 Gogolewo – 21,2 szl. 183z	2003	śremski	O/Poznański
Poznański	niebieski	3583	Howiec – Mosina – Łódź – Stęszew - Tomice – Otusz, dł. 39,0 km 0,0 Howiec PKP – 3,6 rez. „Goździk...” – 7,0 mogiły, szl.3578c – 11,0 Mosina PKP – 12,6 Pożegowo – 14,7 Osowa Góra, szl.186c – 18,4 Górka – 20,1 Łódź, szl.3590s – 24,2 Stęszew PKP, 3589z – 33,3 Tomice – 38,0 Skrzynki – 39,0 Otusz PKP	2003/ 2006	WPN poznański	O/Poznański
Poznański	czarny	3584	Gądky (PKP) – Drapalka, szl.186c, dł. 1,1 km	2005	poznański	O/Poznański
Poznański	żółty	3585	Poznań os. Batorego – Morasko – Poznań os. Sobieskiego, dł. 11,3 km 0,0 Poznań os. Batorego (MPK) – 0,9 UAM wydz. Fizyki – 2,6 Umultowo kościół – 5,7 Morasko (MPK) – 6,6 rez. „Meteoryt Morasko” – 8.0 Góra Moraska (154m) – 9,9 przyst. MPK – 11,3 Poznań os. Sobieskiego (MPK)	2004	m. Poznań	O/Poznański
Międzyuczelniany	czarny	3586	Murowana Goślina – Okoniec, dł. 6,8 km	2004	poznański	O/Międzyucz.

n.			0,0 Murowana Goślina PKP – 0,4 Murowana Goślina rynek (PKS) – 3,3 Rakownia – 6,8 Okoniec, szl.184c, 1789z			
Międzyuczeln.	czarny	3587	Skoki PKP – Skoki szkoła, dł. 1,3 km 0,0 Skoki PKP – 1,0 Skoki rynek (PKS) – 1,3 Skoki szkoła, szl.184c	2004	wągrowiecki	O/Międzyucz.
Międzyuczeln.	czarny	3588	Gaj. Ludwikowo – szl. 184c, dł. 6,4 km 0,0 gaj. Ludwikowo, szl. 1786n – 2,2 Milno (MPK) – 2,8 Kliny, skraj – 5,3 głąz – 6,4 szl.184c	2002	poznański	O/Międzyucz.
Poznański	zielony	3589	Stęszew – Szreniawa, dł. 18,7 km 0,0 Stęszew PKP, szl.3583n – 4,7 Wypalanki – 9,6 Trzebaw-Rosnówko (PKP), szl.3590s – 12,9 Jarosławiec, szl.3591y – 16,3 wzgórze (125m) – 18,7 Szreniawa PKP	2001	WPN poznański	O/Poznański
Poznański	czarny	3590	Trzebaw Rosnówko – Dymaczewo Stare, dł. 10,6 km 0,0 Trzebaw-Rosnówko PKP, szl.3589z – 2,7 Trzebaw – 5,5 Łódź, szl.3583n – 10,6 Dymaczewo Stare (PKS)	2001	WPN poznański	O/Poznański 2003
Poznański	żółty	3591	Puszczykowo – Puszczykówko, dł. 11,8 km 0,0 Puszczykowo PKP – 6,0 Jarosławiec, szl.3591z – 7,2 Głąz Leśników, szl.186c – 8,5 „Pojniki” – 11,8 Puszczykówko PKP, szl.186c	2001	WPN poznański	O/Poznański 2003
Międzyuczeln.	zielony	3592	Pobiedziska – Tuczo – Łopuchowo – Oborniki, dł. 85,0 km 0,0 Pobiedziska PKP – 0,7 Pobiedziska rynek (PKS) – 5,0 wzgórze (127m), szl.3616n – 6,5 jez. Drążynek, szl.3616n – 8,9 jez. Brzostek, szl.3616n – 14,1 Promno PKP, szl.3616n – 18,2 Wronczyn, skraj – 20,0 jez. Stęszewskie – 23,6 Tuczo (MPK), szl.3593n – 30,9 Okoniec, szl.184c, 3586s – 35,5 Głębozeczek, szl.1786n – 41,5 Łopuchowo (PKP) – 45,1 Wojnowo – 47,4 Długa Goślina (PKS) – 52,4 Białężyn (PKS) – 55,5 Starczanowo – 57,7 rez. „Śnieżycowy Jar” – 63,6 Łukowo (PKS) – 69,2 Rożnowo (PKP, PKS) – 72,5 Rożnowo Młyn – 76,8 Kowanówko (PKS) – 85,0 Oborniki Miasto PKP	1999/ 2005	poznański obornicki	O/Międzyucz.
Międzyuczeln.	niebieski	3593	Dziewicza Góra – Sława Wlkp, dł. 37,7 km 0,0 Dziewicza Góra, szl.184c, 1780y – 4,8 szl.3588s – 8,5 szl.184c – 12,7 gaj. Ludwikowo szl.3588s – 16,7 Tuczo (MPK), szl.3592z – 22,7 rez. Klasztorne Modrzewie – 26,3 Zielonka, szl.184c – 29,0 Głębozeczek, szl.3592z – 32,5 Dzwonowo – 37,7 Sława Wlkp PKP	2005/06	poznański	O/Międzyucz.
Międzyuczeln.	żółty	3594	Kobylnica – Dziewicza Góra, dł. 10,1 km 0,0 Kobylnica PKP – 0,5 Kobylnica (PKS) – 2,6 Wierzenica – 3,7 leśn. Mechowo – 7,8 Kicin (MPK) – 10,1 Dziewicza Góra, szl. 184c,	2005	poznański	O/Międzyucz.
Międzyuczeln.	niebieski	3615	Promno PKP – Wagowo – Brzeźno – Gultowy PKP, dł. 30,2 km 0,0 Promno PKP, szl.3592z – 3,3 Góra PGR – 6,4 Promno wieś (PKS) – 7,2 jez. Brzostek – 8,6 jez. Drążynek – 10,3 wzgórze (127m), szl.1789z – 14,5 Wagowo (PKS) – 18,0 jez. Baba, szl.3545y – 20,5 grodzisko k. Nekielki, szl.3619z – 26,2	2004	poznański	O/Międzyucz.

			Brzeźno (PKS) – 30,2 Gułtowy PKP			
Poznański	niebieski	3616	Podstolice PKP – Marzenin PKP, dl. 11,3 km 0,0 Podstolice PKP – 1,1 Podstolice hotel, szl.3617s – 5,3 Marzelewo, szl.3619z – 10,0 Marzenin (PKS) – 11,3 Marzenin PKP	2003	wrzesiński	O/Poznański
Poznański	czarny	3617	Podstolice – szl. 3616n, dl. 1,1 km 0,0 Podstolice hotel (PKS), szl. 3616n – 0,5 strzelnica myśliwska – 1,1 szl. 3616n	2003	wrzesiński	O/Poznański
Międzyuczeln.	czarny	3618	Nekla – Rajmundowo, dl. 3,8 km 0,0 Nekla PKP – 1,9 Nekla (PKS) – 3,8 Rajmundowo, szl. 3619z	2004	wrzesiński	O/Międzyucz.
Międzyuczeln.	zielony	3619	Września – Iwno, dl. 26,3 km 0,0 Września PKP – 1,6 Przyborki – 7,4 Marzelewo, szl.3616n – 12,1 przyst PKS – 13,1 Rajmundowo, szl.3618s – 17,8 d gaj. Wygoda, szl.3545y – 20,7 grodzisko k. Nekielki, szl.3616n – 24,4 Wiktorowo – 26,3 Iwno PKS	2003	wrzesiński poznański	O/Międzyucz.
Poznański	czarny	3620	Miłosław PKP – Miłosław park, dl. 1,9 km 0,0 Miłosław PKP, szl. 3621n – 1,4 Miłosław rynek (PKS) – 1,9 Miłosław park, szl. 3621n	2005	wrzesiński	O/Poznański
Poznański	niebieski	3621	Miłosław – Czeszewo, dl. 14,8 km 0,0 Miłosław PKP – 2,6 Winne Góry – 5,8 Miłosław park, szl. 3620s – 12,2 Sarnice – 14,2 Czeszewo (PKS) – 14,8 Czeszewo prom, szl. 3622y	2005	wrzesiński	O/Poznański
Poznański	żółty	3622	Orzechowo – Czeszewo – Nowa Wieś Podgórna, dl. 9,4 km 0,0 Orzechowo PKP – 3,4 Czeszewo prom, szl.3621n – 6,1 Szczodrzejewo – 9,2 Nowa Wieś Podg. (PKS) – 9,4 Nowa Wieś Podgórna prom	2002	wrzesiński	O/Poznański
Poznański	żółty	3630	Konojad – Wilkowo Polskie, dl. 16,8 km 0,0 Konojad (PKS) – 1,4 Łęki Małe – 3,7 Łęki Wielkie – 5,2 most Płn. Kan. Obry – 9,5 most Środk. Kan. Obry – 11,9 d. leśn. Katusz, szl.183z – 15,1 most Płd. Kan. Obry – 16,8 Wilkowo Polskie (PKS)	2005	grodziski	O/Poznański
Poznański	czarny	3635	Chocicza – Rogusko, dl. 2,6 km 0,0 Chocicza PKP – 2,6 Rogusko, szl. 183z	2003	średzki	O/Poznański
Międzyuczeln.	czarny	d.1787	Owińska – szl. 3593n, dl. 3,2 km 0,0 Owińska PKP – 0,9 Owińska (PKS) – 1,8 kościół – 3,2 szl.3593n	2005	poznański	O/Międzyucz.
Poznański			Ziemin – Krzan – Kościan – Racot – Nowy Dębiec – Kopaszewo – Lubiń – Dolsk – Książ – Nowe Miasto – Śmielów – Żerków – Jarocin, dl. 176,6 km. 0,0 Ziemin (PKS) – 1,7 wzgórze – 8,1 szl.3630y – 9,2 d. leśn. Katusz – 14,1 d. leśn. Krzan, szl.3631s – 16,4 Środk. Kanał Obry – 19,4 most na kanale – 22,8 śluza na Kan. Mosińskim – 25,0 Kielczewo, most na Kan. Kościańskim – 26,2 zajazd „U Dudziarza” – 28,1 Kościan, szl.3631s, 3632y – 29,7 Kurza Góra – 31,1 gaj. Kurza Góra – 34,4 Racot (PKS), szl.190n – 36,5 leśn. Racot – 37,6 szl.3631s – 38,7	2003 2006	grodziski kościński śremski	O/ Poznański O/Kościan

Jarocin			Gryżyna (PKS), szl.3631s – 40,9 zbiornik „Wonieść” – 43,7 Nowy Dębiec, plaża, szl.3634s – 44,4 Nowy Dębiec (PKS) – 46,2 Osiek (PKS) – 47,9 Wławie (PKS) – 50,7 Choryń – 51,9 Ignacewo – 53,4 Wysokoć (PKS) – 57,8 Turew (PKS), szl.3633c – 62,3 Kopaszewo (PKS) – 63,8 Kopaszewo-wieś, szl.3631s – 69,5 Gierłachowo (PKS) – 75,3 Nowy Dwór (PKS) – 77,0 Lubiń (PKS) – 81,0 Bieżyń (PKS) – 83,6 leśn. Mościszki – 85,9 Cichowo (PKS) – 88,7 leśn. Miranowo – 90,2 leśn. Brzednia – 92,6 Lubiakówko (PKS) – 95,1 Dolsk (PKS) – 96,7 Trąbinek – 98,4 Ostrowieczko (PKS) – 99,7 Ostrowieczno (PKS) – 103,6 Błażejewo – 112,5 Włociejewki (PKS) – 114,9 Książ (PKS) – 116,6 Książ rynek (PKS) – 121,8 Gogolewo, szl.3582n – 122,8 Świątczyń PGR – 126,4 Rogusko, szl.3635s – 129,4 131,8 Nowe Miasto (PKS) – 137,0 Dębno – 141,7 Bieździadów (PKS) – 145,3 Lgów – 149,4 Śmielów (PKS), szl.3611c – 151,3 Brzostków – 153,2 Łysa Góra (161m), szl.3611c – 155,6 Żerków rynek (PKS), szl.3611c – 159,1 Lisewo (PKS) – 165,8 Tarce – 169,8 Wilkowyja (PKS), szl. czerwony – 176,6 Jarocin PKP, szl.193y	2006 2004 2005	średzki jarociński	O/ Jarocin 1999
Kościan	niebieski	190	Czempiń – Osieczna – Pawłowice – Rawicz – Jutrosin – Kobylin, dł. 136,1 km. 0,0 Czempiń (PKP) – 5,1 Słonin – 6,4 Witkówki – 9,0 Stary Lubosz (PKS) – 12,4 Racot, szl.183z – 15,9 szl.3631s – 17,1 zapor „Wonieść”, szl.3634s – 21,0 Wonieść (PKS) – 24,2 Jezierzycze (PKS) – 24,6 Jezierzycze (PKP) – 26,5 Zgliniec – 29,4 Witosław – 32,8 Drzeczkowo (PKS) – 38,5 Osieczna (PKS) – 41,2 Trzebania, szl. żółty – 46,5 Kąkolewo (PKP) – 47,2 Kąkolewo, szl. zielony (PKS) – 52,8 <u>Pawłowice</u> (PKS) – 56,7 Lubonia (PKS) – 58,1 szl. zielony – 62,3 Śmiłowo (PKS) – 63,9 Poniec (PKP) – 65,2 Zawady PGR – 67,9 Gościejewice (PKS) – 68,5 Wydartowo (PKS) – 72,5 Golinka – 76,2 Gierłachowo (PKS) – 79,7 Dąbrówka (PKS) – 79,7 szl.3651y – 82,5 Konarzewo (PKS), szl.3653c – 85,7 Łaszczyn (PKS) – 91,8 Rawicz (PKP), szl.3652s – 95,7 Szymanowo (PKS), szl.3653c – 98,3 Kowaliki (PKS) – 99,5 Sikorzyn (PKS) – 101,1 Stwolno – 102,3 Zawady (PKS) – 103,2 Ugoda (PKS) – 103,8 Dębionka (PKS) – 104,8 Niedźwiadki – 109,2 Golejewo (PKS) – 111,4 Pakosław (PKS) – 113,1 Góry Pakosławskie (PKS) – 115,3 Pomocno (PKS) – 117,6 Osiek – 119,0 Zielony Dąb (PKS) – 120,7 Borek (PKS) – 121,7 Dubin (PKS) – 125,8 Jutrosin (PKS) – 131,9 Smolice, (PKP,PKS) szl. zielony – 135,6 Stary Kobylin (PKS) – 136,1 Kobylin (PKP, PKS).	2004 2006 2004 2005	kościński (26,1 km) leszczyński (34,2 km) gostyński (5,9 km) rawicki (63,1 km) krotoszyński (6,8 km)	O/Kościan (Czempiń- Pawłowice) O/Rawicz (Pawłowice- Kobylin)
Rawicz						

Kościan	czarny	3631	Krzan – Kościan – Gryżyna – Kopaszewo – Rąbiń, dł. 36,0 km. 0,0 d. leśn. Krzan, szl.183z – 0,2 most, Pld. Kanał Obry – 3,9 Kokoszyn (PKS) – 7,0 Pelikan – 9,2 Kościan (PKP, PKS), szl.183z – 10,3 most, Kanał Kościański – 15,4 szosa Gryżyna - Nielegowo – 17,5 Gryżyna (PKS), szl.183z – 18,9 szl.183z – 23,6 szl. zielony – 28,0 Kopaszewo-skrzyż. – 32,8 Rogaczewo Wlk. – 36,0 Rąbiń, szl.3633c	2004	kościański	O/Kościan
Kościan	żółty	3632	Blotkowo – Stare Bojanowo – Kościan – Jarogniewice – Piotrowo, dł. 45,6 km. 0,0 leśn. Blotkowo, szl.3522n – 1,5 Radomicko – 4,4 Wydorowo (PKS) – 8,2 Robaczyn – 9,6 Stare Bojanowo (PKP) – 11,4 Bruszczewo (PKS) – 14,2 Przysieka Polska (PKS) – 15,6 Stara Przysieka (PKP), szl.3634s – 16,2 Widziszewo – 18,6 Ponin – 20,4 Kobylniki (PKS) – 23,6 Pelikan – 25,8 Kościan (PKP, PKS), szl.183z – 28,3 zajazd „U Dudziarza” – 29,5 Kielczewo, Kanał Kościański – 32,0 Bonikowo (PKP, PKS) – 33,5 Bonikowo-wieś – 35,5 leśn. Tamborowo – 37,5 Mikoszki – 39,7 Jarogniewice (PKS) – 45,6 Piotrowo.	2005	kościański	O/Kościan
Kościan	czerwony	3633	Rogaczewo Małe – Rąbiń – Turew, dł. 10,0 km. 0,0 Rogaczewo Małe – 5,0 Rąbiń, szl.3631s – 10,0 Turew, szl.183z	2005	kościański	O/Kościan
Kościan	czarny	3634	Śmigiel – Nowy Dębiec – Krzywiń, dł. 32,1 km. 0,0 Śmigiel (PKP) – 0,9 Koszanowo – 4,6 Bruszczewo – 6,1 Przysieka Polska (PKS) – 7,5 Stara Przysieka (PKP), szl.3632y – 14,1 zaporą „Wonieść”, szl.190n – 19,2 Nowy Dębiec kąpielisko, szl.183z – 21,1 Stary Dębiec – 23,2 Zgliniec – 26,6 rez. „Czerwona Wieś” – 28,5 Czerwona Wieś (PKS) – 32,1 Krzywiń (PKS).	2005	kościański	O/Kościan
-	żółty	-	Boszkowo – Charbielin – Włoszakowice, dł. 22,1 km. 0,0 Boszkowo (PKP, PKS) – 0,8 ośr. wodny LOK – 3,7 Dominice – 5,1 szl.3522n – 8,3 Bambry – 9,4 Starkowo (PKS) – 11,6 Boszkowo-wieś (PKS) – 13,3 most na przesmyku między Jez. Wielkim i Małym – 15,3 Charbielin – 16,4 Dłużyna – 19,1 Grotniki (PKS) – 22,1 Włoszakowice (PKP), szl.3522n	-	leszczyński wolsztyński	B. Kucharski 1990
-	czarny	-	Olejnica – Przemęt – Błotnica, dł. 12,3 km. 0,0 Olejnica (PKS), szl.3522n – 1,8 rez. „Torfowisko nad Jez. Świętym” – 5,2 leśn. Przemęt – 7,4 Perkowo (PKS) – 7,8 Perkowo (PKP) – 8,9 Zaborowo (PKS) – 10,5 Przemęt-Przedmieście (PKS) – 12,3 Błotnica (PKP).	-	wolsztyński	B. Kucharski 1990
-	czarny	-	Gostyń – Pudliszki, dł. 17,8 km. 0,0 Gostyń, Dom Kultury – 2,3 spółdz. mleczarska – 4,7 Czachorowo (PKS) – 7,2 Sikorzyn (PKS) – 8,9 Pijanowice – 13,4 Żytowiecko (PKS) – 17,8 Pudliszki (PKS), szl. zielony.	-	gostyński	B. Kucharski 1990
-	czerwony	-	Dookoła Leszna, dł. 14,1 km. 0,0 Leszno PKP – 1,1 pl. Powstańców – 1,7 Rynek – 2,0 pl. J. Metziga – 2,5 pl. A.	-	m. Leszno	B. Kucharski 1990

			Komenskiego – 3,7 stadion im. A. Smoczyka – 4,1 basen kąpielowy – 5,0 al. Konstytucji 3 Maja – 6,0 ul. J. Kiepury – 7,6 szosa Leszno-Pawłowice – 8,2 szl.3522n, zielony – 9,8 mogiły ofiar II wojny światowej – 11,0 ul. Dąbrowskiego – 11,9 ul. Narutowicza – 12,4 szl. żółty – 12,6 ul. Strumykowa (wiatraki) – 13,5 ul. Przemysłowa – 14,1 Leszno PKS.			
-	zielony	-	Leszno – Pawłowice – Pudliszki – Krobia – Smolice, dl. 59,1 km. 0,0 Leszno (PKP) – 4,7 szl. czerwony – 6,1 szl.3522n – 10,3 Kąkolewo (PKS), szl.190n – 15,9 Pawłowice (PKS), szl.190n – 17,0 Pawłowice (PKP) – 18,1 Robczysko (PKS) – 21,3 szl.190n – 22,6 Lubonia (PKS) – 24,7 Oporówko (PKS) – 26,2 Oporowo (PKS) – 27,5 Czarkowo – 29,7 Drzewce (PKS) – 32,7 Rokosowo (PKS) – 36,4 Pudliszki (PKS), szl. czarny – 39,6 Krobia (PKS) – 44,7 Potarzyca (PKS) – 48,2 Gębice (PKS) – 50,3 Krzekotowice (PKS) – 51,9 Magdalenki (PKS) – 54,7 Czeluścin (PKS) – 55,4 Czeluścin (PKP) – 58,3 Smolice (PKS) – 59,1 Smolice PKP, szl. 190n.	-	leszczyński gostyński krotoszyński	B. Kucharski 1990
-	żółty	-	Leszno – Osieczna – Gostyń – Borek Wlkp. – Łowędice, dl. 68,9 km. 0,0 Leszno (PKP) – 4,1 Gronowo (PKS) – 10,7 Trzebania, szl.190n – 12,7 szosa k. Osiecznej – 14,5 Stanisławówka – 16,2 Grodzisko – 20,5 Jez. Górnickie – 21,6 Górzno – 25,9 Bojanice (PKS) – 31,1 Siemowo (PKS) – 32,5 Kosowo (PKS) – 34,8 leśn. Klony – 36,2 rezerwat „Torfowisko Źródłiskowe” – 37,4 szosa k. Starego Gostynia – 41,2 Gostyń (PKP, PKS) – 43,9 Głogówek – 46,0 Drzęczkowo (PKS) – 48,9 Smogorzewo – 53,6 Osowiec – 55,8 leśn. Wroniny – 57,4 Wycisłowo (PKS) – 60,4 Frasunek – 62,2 Borek Wlkp. (PKP) – 63,1 Borek Wlkp. (PKS) – 64,3 Skoków – 66,6 Stołów – 67,3 Poręba – 68,9 Łowędice (PKP Wojciechowo).		leszczyński gostyński jarociński	B. Kucharski 1990
Rawicz	żółty	3651	Dąbrówka – rez. przyr.,Dębno” – Rawicz, dl. 11,5 km. 0,0 Dąbrówka (PKS), szl.190n – 1,7 Pakówko – 4,9 głąz Bobrowskiego – 6,7 zbiornik na Masłówe, szl.3652s – 7,8 rez.,Dębno” – 11,5 Rawicz (PKP).	1999	rawicki	O/Rawicz
Rawicz	czarny	3652	Rawicz – Wąsosz – Wińsko, dl. 36,5 km. 0,0 Rawicz (PKP), szl.190n – 3,7 rez.,Dębno” – 4,8 zbiornik na Masłówe, szl.3651y – 7,4 linia kol. Rawicz-Legnica – (DS) – 8,6 szosa Rawicz-Góra – 13,3 Wiklina (PKS) – 15,6 Gola Wąsoska – 18,2 Wąsosz (PKS) – 19,2 Wąsosz, rynek, szl.3522n – 21,8 Kowalewo (PKS) – 25,2 Osłowice (PKS) – 28,7 Piotrowice Małe – 33,4 Rogów Wołowski (PKS) – 36,5 Wińsko (PKS).	2002	rawicki (7,4 km) górowski (23,6 km) wołowski (5,5 km)	O/Rawicz
Rawicz	czerwon y	3653	Szymanowo – Golejewko – Miejska Górka – Izbice, dl. 45,0 km. 0,0 Szymanowo (PKS), szl.190n – 7,0 Zielona Wieś – 11,1 Słupia Kapitulna (PKS) – 19,0 Golejewko – 25,1 Miejska Górka – 32,9 Sarnowa rynek – 41,4 Konarzewo, szl.190n – 45,0 Izbice (PKS)	2003	rawicki	O/Rawicz
Krotoszyn	żółty	3661	Krotoszyn – Sulmierzyce, dl. 17,6 km	2004	krotoszyński	O/Krotoszyn

			0,0 Krotoszyn (PKP) – 10,0 kurhany – 13,4 grodzisko „Sulimira” – 17,6 Sulmierzyce (PKS).			
Krotoszyn	zielony	3662	Krotoszyn – Zduny, dł. 12,2 km 0,0 Krotoszyn (PKP) – 8,7 kopiec Powst. Włkp. – 12,2 Zduny (PKP).	2004	krotoszyński	O/Krotoszyn
Krotoszyn	czerwony	3663	Krotoszyn – Baszków, dł. 15,3 km 0,0 Krotoszyn (PKP) – 12,4 leśn. Baszków – 15,3 Baszków (PKS)	1999 (2007)	krotoszyński	O/Krotoszyn
Jarocin	czerwony	-	Jarocin – Wilkowyja – Jarocin, dł. 32,0 km 0,0 Jarocin PKP, szl.183z, 193y – 7,5 Słowików – 8,9 Słupia – 14,2 Wilkowyja (PKS) – 24,2 grodzisko Cząszczew – 27,6 głązy ks. Radolina – 32,0 Jarocin PKP		jarociński	O/Jarocin 1999
Jarocin	żółty	193	Jarocin – Pleszew – Gołuchów – Kępno – Gola, dł. 203,7 km 0,0 Jarocin PKP, szl.183z – 7,5 Stefanów – 14,8 Galew – 20,0 Dobrzyca rynek (PKS) – 24,0 Lutynia (PKS) – 29,4 Suchorzewo – 33,9 Kowalewo (PKP, PKS) – 38,1 Pleszew rynek (PKS) – 40,9 Lenartowice (PKS) – 46,5 Zawady (PKS) – 51,5 Tursko (PKS), szl.3611c – 55,0 Gołuchów park, szl.3611c, 3682n – 59,2 głąz św. Jadwigi – 63,4 Szkudła – 65,3 Kucharki (PKS) – 67,5 Karsy (PKS) – 71,5 Sobótka (PKS) – 82,1 Górzno – 84,9 Szczury (PKS) – 87,3 Słaborowice (MZK) – 90,9 Lewków (MZK) – 92,7 Czekanów (PKP, MZK) – 96,3 Bagatela – 101,9 Sadowie (MZK) – 105,4 Wysocko Wielkie – 114,3 Chynowa (PKS) – 120,4 Kotłów (PKS), szl.3666c, 3667s, 3671z – 122,5 Mikstat (PKS) – 126,9 Przedborów – 131,7 Siedlików – 141,5 Ostrzeszów (PKP, PKS) – 152,0 Mikorzyn (PKS) – 156,1 Domanin PKP, szl.3670z – 165,1 Kępno PKP, szl.3669n – 171,6 Grębanin (PKS) – 179,5 Laski (PKS) – (WK/OP) 186,6 Janówka – Józefówka – (OP/WK) 192,0 Siemianice (PKS) – Podbolesławiec (WK/ŁD) – 197,0 Bolesławiec (PKS) – 208,5 Gola (PKS), szl.6501n	2006	jarociński	O/Jarocin 1999
				2005	pleszewski	O/Pleszew
				2003	ostrowski	O/Ostrów (Sobótka - Podbolesław.)
Ostrów				2003	ostrzeszowski kępiański woj. OP kępiański woj. ŁD	O/Wieruszów
Ostrów	niebieski	3665	Ostrów Włkp. – Lewków – Kwiatków, dł. 10,8 km 0,0 Ostrów Włkp PKP – 5,9 Franklinów – 6,4 Michałków – 8,8 Lewków (MZK) – 10,8 Kwiatków (MZK), szl.193y	2006	ostrowski	O/Ostrów
Ostrów	czerwony	3666	Ostrów Włkp. – Antonin – Kotłów, dł. 34,0 km 0,0 Ostrów Włkp. PKP – 3,5 Ostrów Zębców – 6,3 Janków Przygodzki (MZK) – 8,8 Trzcieliny (MZK), szl.3668s – 10,6 Nadstawki szkoła – 12,8 Dębica, szl.3671z – 15,8 leśn. Czarny Las – 16,7 Czarny Las – 20,6 Ludwików (PKS) – 22,8 Antonin (PKS) – 23,7 Antonin (PKP), szl.3671z, 3675n – 28,5 gaj. Mikstat Pustkowie, szl.3671z – 29,7 Siedlec – 34,0 Kotłów (PKS), szl.193y, 3667s, 3671z.	2006	ostrowski ostrzeszowski	O/Ostrów
Ostrów	czarny	3668	Przygodzice – Dębica, dł. 11,6 km 0,0 Przygodzice PKP – 1,8 Przygodzice (PKS) – 5,6 Trzcieliny (MZK), szl.3666c – 10,3 Dębica (PKS) – 11,6 Dębica (PKS), szl.3671z	2005	ostrowski	O/Ostrów
Ostrów	niebieski	3669	Zmyślona Ligocka – Kobyla Góra – Bralin – Kępno, dł. 32,0 km	2004	ostrzeszowski	O/Ostrów

			0,0 Zmysłona Ligocka (PKS) – 3,0 Kuźnia Myślniewska (PKS) – 7,0 Kobyla Góra U.G.(PKS), szl.3670z, 3673y, 3674s – 9,0 Trzy Kamienie, szl.3673y – 12,0 Marcinki (PKS), szl.3670z, 3672c, 3673y – 17,5 Tabor Mały – 21,5 Bralin PKP – 24,0 Bralin „Na Pólku” – 27,0 Chojęcin Wieś – 30,0 Kępno PKP Zachód – 32,0 Kępno PKP, szl.193y		kępiński	
Ostrów	zielony	3670	Grabów nad Prosną – Ostrzeszów – Kobyla Góra – Domanin, dł. 48,0 km 0,0 Grabów nad Prosną (PKS) – 6,0 Marszałki (PKS) – 13,2 gaj. Przytocznica – 16,7 leśn. Pieczyska – 19,8 Ostrzeszów (PKP,PKS), szl.193y – 23,5 Bałczyna (278m) – 27,5 Mostki, szl.3672c, 3674s – 30,0 Kobyla Góra U.G.(PKS), szl.3669n, 3673y, 3674s – 32,0 Wesoła – 36,0 Marcinki (PKS), szl.3669n, 3672c, 3673y – 37,0 Zmysłona Parzynowska (PKS), szl.3673y – 38,0 Kobyla Góra (284m), szl.3672c, 3673y, – 41,0 Rzetnia – 45,0 gaj. Myjomice – 48,0 Domanin PKP, szl.193y	2003	ostrzeszowski kępniński	O/Ostrów
Ostrów	zielony	3671	Ołobok – Kotłów – Antonin – Odolanów, dł. 39,9 km 0,0 Ołobok kościół – 0,4 Ołobok (PKS), szl.3684c – 3,6 Masanów krzyż – 12,4 Kotłów, szl.193y, 3666c, 3667s – 14,2 Mikstat, szl.193y – 17,2 gaj. Mikstat Pustkowie, szl.3666c – 24,6 Antonin (PKP), szl.3666c, 3675n – 25,0 Antonin pałac – 26,6 rez. Wydymacz, szl.3675n – 27,7 Kocięba cmentarz – 31,2 Dębica (PKS), szl.3668s – 34,7 Huta, kapliczka – 39,4 Odolanów (PKS) – 39,9 Odolanów PKP	2006	ostrowski ostrzeszowski	O/Ostrów
Ostrów	czerwony	3672	Parzynów – Zmysłona Ligocka – Parzynów, dł. 52,0 km 0,0 Parzynów (PKS) – 2,1 Mostki, szl.3670z, 3674s – 5,1 Bierzów (PKS), szl.3674s – 8,7 Smolarze – 17,1 leśn. Dąbrowa – 20,6 Zmysłona Ligocka (PKS), szl.3669n – 31,5 Pisarzowice (PKS) – 42,6 Marcinki (PKS), szl.3669n, 3670z, 3673y – 46,1 Kobyla Góra (284m), szl.3670z, 3673y – 52,0 Parzynów (PKS)	2005	ostrzeszowski	O/Ostrów
Ostrów	żółty	3673	Kobyla Góra – Mąkoszyce – Kobyla Góra, dł. 17,2 km 0,0 Kobyla Góra U.G.(PKS) – 3,0 Trzy Kamienie, szl.3669n – 4,5 Mąkoszyce (PKS) – 7,0 leśn. Marcinki – 9,0 Marcinki (PKS), szl.3669n, 3670z, 3672c – 10,0 Zmysłona Parzynowska (PKS), szl.3670z – 12,5 Kobyla Góra (284m), szl.3670z, 3672c – 17,0 Kobyla Góra U.G.	2004	ostrzeszowski	O/Ostrów
Ostrów	czarny	3674	Kobyla Góra – Bierzów – Kobyla Góra, dł. 13,0 km 0,0 Kobyla Góra U.G.(PKS) – 4,0 Mostki, szl.3670z, 3672c – 7,0 Bierzów (PKS), szl.3672c – 9,8 Myślniew (PKS) – 13,0 Kobyla Góra U.G.	2004	ostrzeszowski	O/Ostrów
Ostrów	niebieski	3675	Antonin – Antonin, dł. 13,6 km 0,0 Antonin (PKP) – 5,7 Strugi parking – 7,1 leśn. Tarchalskie – 11,0 Kocięba – 12,6 rez. Wydymacz, szl.3671z – 13,2 Antonin pałac – 13,6 Antonin (PKP)	2006	ostrowski	O/Ostrów
Ostrów	żółty	3676	Odolanów – Kuroch, dł. 9,7 km 0,0 Odolanów Rynek (PKS) – 0,4 Odolanów (PKP),szl.3671z – kurhany Glińnica –	2005	ostrzeszowski	O/Ostrów

			9,7 Kuroch (MZK)			
Kalisz	zielony	3681	Kalisz – Kalisz-Winiary – Chelmce, dł. 15,0 km 0,0 Kalisz PTTK – 3,0 Kalisz-Zawodzie – 7,0 Kalisz-Winiary (PKP) – 9,7 Zawady – 11,6 Trojanów – 15,0 Chelmce (PKS)	2001	kaliski	O/Kalisz 2003
Kalisz	niebieski	3682	Kalisz – Kuchary – Gołuchów, dł. 18,8 km 0,0 Kalisz PTTK – 6,2 Kościelna Wieś (PKS) – 11,8 Kuchary (PKS) – 15,2 głąz św. Jadwigi – 18,8 Gołuchów zamek (PKS).	2001	kaliski pleszewski	O/Kalisz 2003
Kalisz	żółty	3683	Kalisz-Winiary – Pólko, dł. 8,6 km 0,0 Kalisz-Winiary (KLA) – 1,3 Nędzrzew – 5,2 Rozdzały – 8,6 Pólko (KLA)	2001	kaliski	O/Kalisz 2003
Kalisz	czerwony	3684	Kalisz-Winiary – Ołobok, dł. 22,0 km 0,0 Kalisz-Winiary (KLA) – 3,8 nadl. Szale (KLA) – 7,5 Wolica (KLA) – 11,0 Stobno (PKS) – 14,2 Sobocin – 17,8 Zadowice (PKS) – 22,0 Ołobok (PKS), szl.3671z	2000	kaliski ostrowski	O/Kalisz 2003
Kalisz	zielony	3685	Kalisz-Szczypiorno – Nowe Skalmierzyce, dł. 11,0 km 0,0 Kalisz-Szczypiorno (KLA) – 2,5 Boczków pomnik (KLA) – 6,0 Gniazdów – 9,5 Skalmierzyce UGiM (PKS, KLA) – 9,8 Nowe Skalmierzyce pomnik – 11,0 Nowe Skalmierzyce (PKS, KLA)	2001	kaliski ostrowski	O/Kalisz 2003
Wieruszów	niebieski	6501	Byczyna – Bolesławiec – Janówka – Byczyna, dł. 63,1 km 0,0 Byczyna (PKP, PKS) – 6,1 Gołkowice (PKS) – 9,0 Gola (PKS), szl.193y – 13,2 Chróscin – 16,7 Bolesławiec – 21,1 Szalonka – 24,0 Lipie – 25,9 Raków – 33,3 Józefówka – 35,4 Janówka – 42,6 rez. „Komorzno” – 44,4 rez. „Krzywiczany” – 48,6 Bruny – 51,8 Jakubowice – 54,6 Próslisce – 60,4 Polanowice – 63,1 Byczyna, szl.6202y	2005	woj. OP kępiński woj. ŁD woj. OP	O/Wieruszów

Opracował: Krzysztof Matysek